

SMS-VIESTIT SEURAKUNNAN AVIOPARITYÖSSÄ

Unto Mikkonen

Opinnäytetyö

Marraskuu 2013

Sosiaalialan koulutusohjelma, ylempi AMK

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Mikkonen, Unto	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 25.11.2013
	Sivumäärä 63	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi SMS-VIESTIT SEURAKUNNAN AVIOPARITYÖSSÄ		
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma, Perheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen Sosionomi (ylempi AMK)		
Työn ohjaaja(t) Suomi, Asta & Lehmusto, Aarno		
Toimeksiantaja(t) Keuruun seurakunta		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Avoliitto on niukasti säädelty instituutio, johon kohdistuu elämän kokoisia odotuksia. Kommunikointi osoittautuu puolisoiden välisen ymmärryksen avaintekijäksi ja uusintaminen perheen tärkeäksi tehtäväksi. Lojaliteetti, perheroolit ja merkityksellisyys tukevat puolisoita. Epätasa-arvoinen valta, parisuhteen neljä kompastuskiveä ja väkivaltaisuus tukahduttavat suhteen kukoistuksen. Avioparien tukemiseen kriisitilanteissa on erilaisia tukijärjestelmiä. Kriisien välttämiseksi tarkoitettuja palveluita on vähemmän.</p> <p>Opinnäytetyössä selvitetään, voidaanko parisuhdetta tukea tekstiviesteillä. Viestejä lähetettiin kolmen viikon välein puolen vuoden ajan. Osallistujilta pyydettiin tekstiviestillä annettavat väliarviointi sekä loppuarviointi. Viestit arvioitiin sisällönanalyysin avulla.</p> <p>Analyysin osoittaa, että saatu tekstiviesti tuottaa painetta arvioida viestin sisältämä asia. Yli 90 % vastaajista prosessoivat viestiä joko sisäisen dialogin tai puolison kanssa paridialogin avulla. Loput 6-8 % ei pohtinut viestin sisältöä tai dialogi johti uusiin ahdistaviin kysymyksiin. Viesteillä oli vaikutusta, joka tuli esiin selvänä positiivisten viestien lisääntymisen trendinä viikon kuluessa viestin lähettämisestä. Viimeisinä tulleet arviointivastaukset osoittivat suurempaa tyytyväisyyttä viestien antamaan tukeen kuin ensimmäisenä saapuneet vastaukset.</p> <p>Tekstiviestit soveltuvat käytettäväksi ryhmäviesteinä suurelle vastaanottajajoukolle. Vastaamismahdollisuus toimii viestin vastaanottajalle varoventtiilin tavoin. Se mahdollistaa tarvittaessa siirtymisen kahdenkeskiseen kommunikointiin.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Avoliitto, parisuhde, tekstiviestit, seurakunta, rovastikunnat, tukeminen.		
Muut tiedot		

Author(s) Mikkonen, Unto	Type of publication Master's Thesis	Date 25112013
	Pages 63	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title SMS-MESSAGES IN MARRIAGE COUNSELING WORK IN A PARISH		
Degree Programme Program of welfare work, master's degree.		
Tutor(s) Lehmusto, Aarno & Suomi, Asta		
Assigned by Keuruu Parish		
<p>Abstract</p> <p>Marriage as an institution is only marginally controlled but there are great expectations set for married life. Communication seems to be a key factor in understanding the partner and reproduction a very important mission. Loyalty, family roles and the meaningfulness of the relationship support the partners in marriage. On the other hand, inequality in terms of power, the four stumbling blocks of marriage and violence seem to be factors that lead to marital problems. There are different types of support systems available for married couple in case of a crisis. However, services that support a couple in avoiding a marital crisis are limited.</p> <p>In this study the possibility of supporting a married couple via text messages was examined. Text messages were sent to married couples every three weeks during a six-month period. The participants were asked to give an interim and a final evaluation by text message. The answers were analyzed by using content analysis.</p> <p>The analysis showed that the text messages did create pressure for the participants to evaluate the content of the messages. Over 90% of the participants that completed the evaluations processed the message content either by using an internal dialogue or by discussing it together with their partner. The remaining 6-8% of the respondents did not process the message content or reported that the dialogue rose new distressing questions. The messages did have a positive impact, which was seen as a clear trend of positive answers one week after the messages were sent. Evaluations that were given later in time were more positive about the support that the messages provided than evaluations given soon after the messages were sent.</p> <p>Text messages are applicable as group messages for large recipient groups. The opportunity for the recipient to answer to the messages works as a safety valve for the participants. It provides the possibility of private text messaging if needed.</p>		
Keywords wedlock, relationship, text message, parish, deanery, support		
Miscellaneous		

Sisällys:

Johdanto	3
1. Teoriatausta ja kehittämiskohde	4
2. Avioliitto	6
2.1 Avioliitto lainsäädännössä ja luterilaisissa vihkikaavoissa	6
2.2 Papit aviosuhteen opettajina	8
3. Parisuhteen ilmiöitä	10
3.1 Lojaliteetti	11
3.2 Kommunikaatio	12
3.3 Valta	14
3.4 Uusintaminen	18
3.5 Familismi ja perhe	20
3.6 Tasa-arvo	21
3.7 Neljä kompastuskiveä; syyttelyn ja puolustautumisen kierteen aiheuttajat	24
3.8 Väkivalta perhesuhteissa	25
3.9 Merkityksen kokeminen ja onnellisuus	26
4 Tekstiviestit työkaluina	28
5 Keuruun seurakunnan tekstiviestikokeilu	31
5.1 Kokeilu osana monipuolista avioparityötä	31
5.2 Tutkimusmetodi	32
5.3 Viestisisällöt	33
5.4 Puolivälin arviot	39
5.5 Loppuarviot	40
5.6 Sanalliset lausumat	47
6 Viesteissä on voimaa	49
7 Lähteet	54

Liitteet:

Keuruun seurakunnan avioparityön tiedote	60
--	----

Kuviot:

Kuvio 1 Kommunikaatio ja ihmisen jaksaminen Pearcen mukaan.	13
Kuvio 2. Valta ja energia Antikaista mukaillen .	16
Kuvio 3. Kasvattajana olemisen pakot.	17
Kuvio 4. Avoparien osuus kahden vanhemman lapsiperheistä isovanhempien yhdessä asumisen mukaan vuonna 2004 Kaartovaaran mukaan.	19
Kuvio 5. Tyytyväisyyden kokeminen Kainulaisen mukaan.	27
Kuvio 6. Arviointitulokset saapumisjärjestyksessä (n=71).	42
Kuvio 7. Viestien antamaa tukea koskevat vastaukset asteikolla 0-10.	43
Kuvio 8. Viestien sisällön arviointi asteikolla 0-10.	43
Kuvio 9. Menetelmä arvioituna asteikolla 1-10.	44
Kuvio 10. Loppuarvioinnin nelikenttä. N= 71.	45
Kuvio 11. Lausumien nelikenttä.	47
Kuvio 12. Tavallisten ja terveystietoa sisältävän postikortin teho rokotuskutsuissa.	51

Taulukko

Taulukko 1. Avioeroja 25–64-vuotiailla/ 1000 vastaavanikäistä naimissa olevaa kohti	52
--	----

Johdanto

Suomen luterilaiset seurakunnat ovat menettäneet viime vuosina jäseniä ja verotuloja. Muuttunut tilanne edellyttää entistä taloudellisempia ja vaikuttavampia työmenetelmiä. Tämä tutkimus on yritys muodostaa väestön sekvenssiin, aviopareihin, kohdistuva vaikuttava edullinen työtapa, jota voitaisiin käyttää laajasti seurakunnissa. Valitsin avioparit tutkimuskohteeksi, koska vihityt avioparit on merkitty seurakunnan rekisteriin. Taustalla on myös oma pitkäaikainen kiinnostuneisuuteni ja osallistumiseni kirkon piirissä tapahtuvaan avioparityöhön. Tutkimuskysymys on: antavatko joukkolähetetyt tekstiviestit tukea avioparien parisuhteelle?

Käytän tekstiviesti- sanaa SMS-viestien synonyyminä. Tutkimustapa on etnograafinen. Siinä on myös toimintatutkimuksen piirteitä, sillä tutkimuksen aikana opettelin tekstiviestien lähettämistä ja vastaanottamista selainohjelmalla. Tutkimuskysymykset ja -aineisto lähetettiin ja vastaanotettiin samalla ohjelmalla tekstiviesteinä. Vastaanotettujen viestien sisältöä arvioitiin sisältöanalyysillä.

Tutkimuksen konstruktivistista taustaa esitellään ensimmäisessä luvussa. Opinnäytetyön toinen luku tarkastelee avioliittoa. Liikkeelle lähdetään Avioliittolaista. Kirkkolaki ja avioliittoon vihkimisen kaavat avaavat kirkon käsitystä aviosuhteesta. Pappeja koskeva tutkimus paljastaa kirkon opetuksesta vastaavien virkamiesten ajatuksia ja toimintatapaa. Parisuhteen ilmiöitä kuvataan kolmannessa luvussa. Tämän osion tyhjentävä käsittely on ylivoimainen tehtävä. Pääpaino on siksi viimeisimmän tutkimuksen pintaan nostamissa keskeisissä piirteissä. Neljäs luku esittelee lyhyesti tekstiviestitutkimuksia. Tämä tutkimusala on yleistynyt voimakkaasti ja oman tutkimuksensa ovat saaneet niin hymiöiden käyttö, tekstiviestien kieli kuin ahkeran viestittelyn terveyshaitatkin. Huomattava osa noista tutkimuksista on kohdistettu nuoriin. Viestin saajiin kohdistuvat ohjaavat viestit ovat myös aikuisten arkea. Tekstiviestejä lähetetään mm. kirjastosta, auto-kaupasta, postista, eläinlääkäriltä ja terveyskeskuksesta. Lukuun on valittu tietoja sellaisista tutkimuksista, joista on apua viestinnässä aviopareille.

Viidennessä luvussa esitellään puoli vuotta kestänyt tekstiviestikokeilu analyyseineen. Kuudennessa luvussa todetaan kokeilun tulos ja tekstiviestityksen mahdollisuuksia seurakuntaympäristössä.

Kiitän Kirkon Perheasiain Keskusta yhteistyöstä työni alkumetreillä ja työyhteisöäni, varsinkin kahvihuoneen väkeä, työhön liittyvästä dialogista.

1. Teoriatausta ja kehittämiskohde

Toiminnallisessa opinnäytetyössä kehitetään tekstiviesteihin perustuvaa menetelmää avioparien keskinäisten suhteiden tueksi. Menetelmän tulee soveltua käytettäväksi Keuruun seurakunnassa ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon avioparityössä. Työ on osa Keuruun seurakunnassa toteutettavaa avioparityön suunnitelmaa. Opinnäytetyön toiminnallisen osan näkökulma parisuhteeseen on kirkon avioparityön tapaan (mm. perheasiain neuvottelukeskukset) psykologis-sosiologinen ja konstruktiivinen.

Tutkimustieto kerätään tekstiviesteillä kokeiluun ilmoittautuneilta aviopareilta. Kokeilussa lähetettävät viestit perustuvat tutkimustietoon ja avioparityössä kertyneeseen kokemukseen. Saatua palautetta käytetään menetelmän jatkuvan kehittämiseen. (Vilkkä 2010. diat 7-8.)

Konstruktiivinen näkemys avioparityön yhteydessä merkitsee sitä, että

1. aviopari itse aktiivisesti konstruoi tietonsa ja taitonsa
2. puolisoiden kyky itse ohjata ja kontrolloida oppimistaan ja tiedonkäsittelyään lisääntyy
3. mielekästä oppimista edellyttää selkeä tietoisuus tavoitteista ja niihin suuntaumisesta
4. oppiminen on tilannesidonnaista
5. oppiminen on sosiaalisesti välittyntä
6. puolisoiden oma vastuu korostuu
7. viestien lähettäjän rooli on muutoksessa
8. oppimisen arviointi monipuolistuu
9. työn suunnitelmat joustavoituvat.

(Kaukiainen, Lappalainen & Vauras toim. 1994, 9-11.)

Edellämainituista konstruktivistisista lähtökohdista muotoillaan tekstiviestejä, jotka käyttävät hyväksi vastaanottajien kokemuksia ja elämäntilanteita. Päättyessään osallistumisestaan kokeiluun puoliset asettavat itselleen tavoitteen saada tukea parisuhteelleen. Oppimis- / parisuhdeprosessi on viestin vastaanottajan vastuulla. Prosessia tuetaan tekstiviestien lisäksi muilla avioparityön muodoilla, joiden kehittelyyn haastetaan kaikkia keuruulaisia aviopareja. Viestien lähettäjä on myös palauteviestien vastaanottaja. Tämä avaa mahdollisuuden toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Vaarana on sokeutuminen omalle työlleen. Tuota vaaraa voi torjua jatkuvan tutkimisen lisäksi kriittisellä omien ajatusten, tekojen ja valintojen reflektoinnilla sekä ajatusten vertaamisella toisten kanssa.

Kohderyhmänä ovat Keuruun seurakunnan jäsenrekisterissä olevat yhdessä asuvat avioparit. Postikuluja säästääksemme yli 70-vuotiaat avioparit rajattiin tekstiviestikokeilun ulkopuolelle. Tavoitteena on luoda tekstiviestit mahdollistava käytäntö, joka mahdollistaa viestien joukkolähettykset, anonymiteetin säilymisen ja siirtymisen kahdenkeskiseen viestintään. Kahdenkeskinen viestintä voi olla informatiivista, supportiivista tai sielunhoidollista.

Monet parisuhdetta koskevat tutkimukset pureutuvat ongelmallisiin tilanteisiin. Esimerkiksi Väestöliiton luettelossa 15 viimeisimmästä perhetutkimuksesta 11 on ongelmalähdeistä. Loput neljä käsittelivät parisuhdetyytyväisyyden muodostumista, I Love leikkipelin käyttöä, kiintymyssuhteiden periytymistä sekä perheaikaa.fi –verkkopalvelua. (Parisuhdesta fyysiseen terveyteen saadun tuen tutkimus osoittautui nimestään huolimatta eettisesti kyseenalaiseksi stressitutkimukseksi.) (väestöliitto.fi.) Parisuhteessa eletään täyttä elämää, kaikkia elämänvaiheita, arkea ja juhlaa, myötä- ja vastoinkäymisiä. Koska tutkimukseen osallistuu erilaisissa elämäntilanteissa olevia eri-ikäisiä aviopareja, pyrittiin kirjallisuudesta löytämään ilmiöitä, jotka ovat läsnä useissa parisuhteen kausissa. Tällaisia löytyi hakusanoilla perhe, avioliitto, parisuhde sekä vastaavilla käännoksillä. Kävin myös läpi viimeisten kymmenen vuoden aikana tehdyt suomalaisyliopistojen tutkimukset löytääkseni eri alojen parisuhdeteemaa koskettelevat väitöstutkimukset. Koska toiminnallinen tutkimus tapahtuu Suomen evankelisluterilaisen kirkon kontekstissa, on tutkimuksessa otettu huomioon teologinen avioliittokäsitys siinä laajuudessa, kuin se esiintyy käsikirjoissa ja pappien opetuksessa.

Tekstiviestejä koskevaa tutkimusta on tehty Antarktista lukuun ottamatta kaikissa maanosissa. Tässä työssä hylkäsin yhden tutkimuksen, koska sen laaja aineisto oli koottu tekstiviesteistä, joiden lähettäjät eivät olleet tietoisia heidän viestiensä keräämisestä tutkimuskäyttöön. Tuo tapahtuma oli mahdollinen totalitaarisessa valtiossa mutta myös demokratiassa silloin, kun sen turvallisuusjärjestelmä omaksuu totalitaarisia menetelmiä.

1 Avioliitto

Avioliitto merkitsee yhtäältä juridista tilaa ja toisaalta yksilöiden käsitystä puolisojen yhteiselämästä. Juridinen tila on valmis vihkimiseksi nimetyllä hetkellä. Mielen tilana avioliitto on valmis vasta päättyessään. Puolisoilla on mahdollisesti ihannekuvia tai käsityksiä, mitä puolisojen liittoon kuuluu. Nuo käsitykset saatavat muuttua kokemusten myötä ajan kuluessa. Omaa avioliittoa konstruoidaan arkisissa tilanteissa ja juhlahetkissä. Opinnäytetyön näkökulma on konstruktivistinen, sillä kokemuksellisesti avioliitto rakentuu loppuun saakka. Näin ajatellen tekstiviestit voivat antaa rakentumisen aineksia neutraalissa tilanteessa. Avioliittoa koskeva lainsäädäntö, vihkikaavojen tekstit ja rip-pikouluopetus ovat tuon rakentumisen muodollisia ainesosia. Niiden lisäksi on olemassa julkisia (mm. media) ja yksityisiä konstruointiin vaikuttavia tekijöitä, jotka jäävät tämän työn ulkopuolelle.

2.1 Avioliitto lainsäädännössä ja luterilaisissa vihkikaavoissa

Avioliitto rajautuu avioliittolain ensimmäisen luvun 1.-3.§:n perusteella vihkimiseen, jota ennen on selvitettävä avioliiton esteet) sekä avioliiton purkautumiseen puolison kuoleman, kuolleeksi julistamisen tai avioeron vuoksi. Siinä välissä ”puolisot ovat keskenään yhdenvertaiset. Heidän tulee avioliitossa osoittaa keskinäistä luottamusta sekä yhteisesti toimia perheen hyväksi. Kummallakin puolisoilla on oikeus itse päättää osallistumisestaan ansiotyöhön sekä yhteiskunnalliseen ja muuhun toimintaan perheen ulkopuolella” (L 16.4.1987/411).

Eri kirkot määrittelevät avioliittoa yksityiskohtaisemmin. Yhteinen näkemys kirkkojen ja valtioiden välillä katsoo avioliiton olevan miehen ja naisen välinen, julkisesti solmittu, sitoutunut ja pysyväksi tarkoitettu yhteiselämän muoto, joka perustuu molempien suostumukseen. Tämä määrittely sisältyy myös YK:n ihmisoikeusjulistuksen 16. artiklaan.

Avioliitto on osoittanut historiallista pysyvyyttä erilaisissa järjestyneissä yhteiskunnissa sekä muissakin kulttuureissa. Suomessa on korostettu yksilön oikeutta ottaa vastaan yhteiskunnan tukea avioliitolle tai jättää ottamatta. Esimerkiksi Englannissa yhteiskunnan tuki rajoittaa yksilön vapautta: mm. oikeus voi estää avioeron, jos siitä on kohtuuttomia seurauksia jommallekummalle puolisolle tai heidän lapsilleen.

Kirkolliset vihkikaavat antavat ymmärtää avioliiton asetetun ”alkutilassa”. Vuoden 2003 toimitusten kirja puhuu ”luomisen aamusta”. Näissä kuvauksissa puolisoista puhutaan kumppaneina. Suomalainen vihkikaava sitoo avioliiton luomiseen ja Jumalan hyvään tahtoon kun taas Englannin anglikaanisen kirkon vihkikaava näkee avioliiton kato-liseen tapaan merkinä Kristuksen ja seurakunnan suhteesta tarkoituksena armon tunteminen. (Yli-Opas 2010, 4, 12, 53–55.) Noissa kirkoissa avioliitto on liitetty pelastusoppiin, soteriologiaan.

Avioliiton pyhydestä on kirkkokuntien välillä erilaisia ilmauksia. Suomalaiset käsikirjat neuvovat pitämään avioliiton pyhänä ja muistavat Jeesuksen siunanneen hääjuhlan Kaanaassa. Englantilaisissa asiakirjoissa avioliitto on pyhä sääty ja katolisessa kirkossa sakramentti, armon väline. Avioliittoa on pidetty myös uskonnon sekä yhteiskunnan rakenteen perusyksikkönä. Suomen kirkossa painopiste on siirtynyt avioliiton teologian korostamisesta kirkollisen vihkimisen jumalanpalvelusluonteen korostamiseen. Elinikäisyys ja purkamattomuus ovat avioliiton järjestysluonteeseen kuuluvia perusoletuksia. (Mts. 62–63, 73.) Nämä perusoletukset ovat useimmiten sopusoinnussa avioliittoa solmivien parien tavoitteiden kanssa. Mahdollista uutta avioliittoa solmittaessa käsikirjojen ote on sielunhoidollinen.

Anglikaaniset käsikirjat korostavat avioliiton merkitykseksi armon tuntemisen, rakkau-den ja luottamuksen, jotka yhdistävät sydämen, mielen ja kehon. Rakkaus ulottuu myös parisuhteen ulkopuolelle yhteisöön, mutta varsinkin lapsiin. Suomalaiset käsikirjat eivät

viittaa lapsiin tai kasvatukseen. Ne keskittyvät puolisoitten suhteisiin. Yli-Opas katsoo suomalaisen avioliittokäsityksen olevan irrallaan ekkleologiasta (seurakuntaopista) toisin kuin anglikaanien ja varsinkin katolisten opetus. Seksuaalisuus kuuluu Englannin kirkon vihkikaavan mainintoihin myönteisesti aviosuhdetta rakentavana, mutta suomalaisista kaavoista ei löydy mainintaa sukupuolisesta läheisyydestä. Suomalainen vihkitoimitus näyttää keskittyvän liiton vahvistamiseen juridisena aktina. (Mts.127, 131, 136–138.)

Teologisten perusteiden irrottaminen Suomen kirkon vihkikaavoista jättää oven raolleen suhteessa samaa sukupuolta olevien parien vihkimiseen. Tuollainen ratkaisu puolestaan merkitsisi vakavia ongelmia suhteessa sellaisiin kirkkokuntiin, jotka ovat säilyttäneet tai jopa vahvistaneet avioliiton teologisia perusteita. Suomen kirkko on osallisena Porvoon sopimuksessa. Tuolla sopimuksella 13 protestanttista kirkkokuntaa sopi hyväksyvänsä toistensa virat. Sen seurauksena myös sopimuskirkkojen toimitukset ovat hyväksytyjä. Jää nähtäväksi kuinka poikkeavia ratkaisuja sopimuksen jäsenkirkot voivat tehdä säilyttäen keskinäisen hyväksynnän. Sukupuolineutraalin avioliiton hyväksyminen Norjassa, Islannissa ja Ruotsissa aiheutti yhteistyön vaikeutumista Porvoon sopimusta laajemmalla alueella.

Avioliiton määrittely avioliittolaissa sulkee ulkopuolelle samaa sukupuolta olevien liitot ja esimerkiksi vähemmistökulttuurimme romanien keskuudessaan avioliittona pitämän parisuhteen muodon. Romaninuorten itsenäistymiseen ja parisuhteen muodostukseen kuuluu vaihe, jossa nuori pari karkaa kodeistaan. He tekevät yhteisen matkan, josta ei ilmoiteta etukäteen vanhemmille. Palattuaan heitä pidetään yhteisössä liitossa olevina riippumatta siitä vihitäänkö heidät myös kirkollisesti tai maistraatissa. Aikaisemmin karkaaminen kesti kolme päivää. Nykyään nuoret viipyvät matkalla kauemmin ehkä siksi, että he eivät ole perillä perinteestä. (Flink 2013.)

2.2 Papit aviosuhteen opettajina

50–60-vuotiaiden pappien lapsuudenkodissa on vallinnut yleisesti seksuaalikielteinen ilmapiiri, mutta myöhemmin haastatellut papit olivat ottaneet etäisyyttä kodin käsityksiin. Nuoremmilla papeilla ei ollut tällaista kielteistä kotikokemusta, vaikka heidän käsityksensä kirkon seksuaalikäsityksestä oli jokseenkin yhtä kielteinen. Suurin osa naispa-

peista ja puolet miespapeista arvioi homoseksuaalisten aseman muistuttavan naisen asemaa kirkossa. Seksuaalisesta hyväksikäytöstä tulee pappien kokemusten mukaan puhumaan tavallisimmin uhri, hyväksikäyttäjä vain poikkeuksellisesti. (Buchert 2010, 64–68, 75, 85.)

Erilaiset perhetaustat ja poikkeamat yleisestä perhetyypistä saivat haastatelluissa papeissa aikaan halun auttaa syrjittyyn asemaan joutuneita. Vaikka oma koti olisi koettu kirkollisesti arvioiden ihanneperheeksi, nämä papit eivät silti ohjanneet työssään ihmisiä samanlaisiin toimintamalleihin, kuin he itse olisivat valinneet. Pääpyrkimyksenä oli tuoda esiin vaihtoehtoja ja auttaa valinnan tekemisessä. Sen sijaan oma parisuhde koettiin vaikutuspinnaksi ja auttajaksi toisten ihmisten kokemusten ymmärtämiseen. Omat kokemukset ohjasivat mielipiteitä sallivampaan suuntaan. (Mts. 89–95.)

Oma perhe ja varsinkin lapset vaikuttivat suuresti papin tapaan tehdä työtä. Myös herätysliikesidonaisuus vaikutti seksuaalikäsitykseen. Tosin vanhemmalla iällä herätysliikkeeseen liittyneet kertoivat pohtineensa ensin asioita ja valinneensa sitten ko. herätysliikkeen. Irrottautuminen herätysliikkeestä saattoi tapahtua oman avioeron seurauksena. Yleisesti papit kokivat, ettei heidän opiskeluunsa kuulunut perhe- tai seksuaaliopetusta. Käsitykset muotoutuivat sielunhoidon opetuksessa tai teologisissa opinnoissa. Tästä syystä ammatillinen epävarmuus oli yleistä. (Mts. 96, 106–107, 110–113.)

Papit jättivät rippikouluopetuksen avioliitosta varsin yleisesti nuorisotyön ohjaajien tehtäväksi. Jos he opettavat nuoria, he tavallisesti asemoivat itsensä käsitteillä kuten liberaali, perinteinen tai konservatiivi. Julistustyössä ja toimituksissa papit kokevat, että on vaikea puhua synnistä ja evankeliumista seksuaalikysymyksissä. Osittain ongelmaa perusteltiin sielunhoidollisin argumentein. Perheasia ja sukupuoliisuus koetaan yksilöllisenä. Siksi niistä puhutaan mieluummin vuorovaikutuksessa kuin saarnoissa. Toimituskeskustelut ovat useiden mielestä otollisia tilanteita keskustella näistäkin asioista, mikäli perheasiat tai seksuaalisuus liittyivät toimituksen aihepiiriin. Toimituskeskustelun avulla pappi valitsee toimituksen persoonallisesti toteutettavan osan, joka saattaa olla hengellistä tulkintaa, opetusta, rohkaisua jne. (Mts. 121, 154–159).

Sielunhoitoon tuleva ihminen tarvitsee tukea. Suoria ohjeita on tarpeen antaa vaaran uhatessa. Raamatun kertomukset voivat toimia sisäisinä symboleina, jotka mahdollista-

vat kokemuksen jakamisen. Sielunhoitaja määritellään kuitenkin lähinnä kuuntelijaksi. Joskus sielunhoitosuhde saa aikaan tunteensiirron (transferenssi) tai ihastumisen pappiin. Papit kokivat olevansa sidottuja kirkon opetukseen perheestä ja seksuaalisuudesta. He kokivat eron kirkon julkisen ja yksityisen tason välillä ja huomioivat sen aiheuttavan ongelmia. Yksityisestä on tullut yhä julkisempaa. Kirkon perhe- ja seksuaalisuuskäsitteet koettiin sekavina. Papit murehtivat tilannetta, jossa ihmiset varovat pappia oman elämäntapansa vuoksi. Kirkon kannanotot saattoivat olla lisäkuormana itsensä puutteelliseksi tunteville. Papit ajattelevat, että media ei tiedä kirkon opetuksesta ja se yhdistelee asioita mielivaltaisesti. Papit eivät kuitenkaan valvo ihmisten elämäntapoja. (Mts. 166–178.)

Buchert löytää narratiiveista viisi papin tyyppiä. Nämä ovat ”Eheytymisen tiellä”, ”Turvallisten rajojen sisällä”, ”Kriittisyyteen oppineet”, ”Auttamaan velvoitetut” sekä ”Avoimuuteen kasvaneet”. Kukin tyyppi tekee työtään omalla tavallaan. Näissä kaikissa suhde julkisuuteen on kriittinen, mutta muuttuu kriittis-negatiivisesta kriittis-positiiviseen. Kaikki pitävät myös kirkkoa ristiriitaisena. Viimeksi mainitut kaksi tyyppiä arvioivat kirkon vanhoilliseksi. (Mts.183–184.)

Buchertin tutkimuksen perusteella papeilla on selvempi teologinen käsitys avioliitosta kuin kirkon vihkikaavojen perusteella voisi olettaa. Merkillepantavaa on, että vaikka papit ovat julkisen vallan hoitajia vihkimisasiassa, he kokevat epävarmuutta niistä asioista, joihin he vihkimänsä parit lähettävät. Asiantuntijuus kasvaa työkokemuksen, oman perheen ja mm. terapiakoulutuksen kautta.

3 Parisuhteeseen kuuluvia ilmiöitä

Tämän luvun ilmiöt ovat viimevuosien tutkimuksissa esille nousseita teemoja. Tarkastelen niitä perinteisessä kvalitatiivisen tutkimuksen ymmärrykseen ja havaitsemiseen pyrkivässä tarkoituksessa. Käytän tätä ymmärrystä ensisijaisesti tekstiviestien suunnittelussa mutta myös vastausviestien sisällön analysointiin. Näihin viesteihin saatavat vastaukset ovat myöhemmin etnograafisen tutkimusotteen mukaisessa arvioinnissa. (vrt. Metsämuuronen 2008, 14–15, 21).

3.1 Lojaliteetti

”Kyllä minulla oli hyvä isä; joka kerran, kun se tuli vankilasta, se toi minulle karamelleja.”

Omat vanhemmat ovat lapselle tärkeimpiä ihmisiä ja lapsen lojaliteetti sulkee ulkopuolelle heidän mahdolliset virheensä. Lapsuuden perheessä lojaliteetti kohdistuu vanhempiin, perheeseen ja sisaruksiin tilannekohtaisesti vaihdellen. Yleensä lojaliteetti siirtyy lapsuudenperheestä puolisosuhteeseen (Jallinoja 2009, 57). Siirtymä tapahtuu parisuhteen kehittyessä ja se vahvistuu suhteen riiteissä. Avioliiton solmiminen tai esim. romanikulttuuriin liittyvä karkaaminen ovat lojaliteettia sinetöiviä riittejä.

Lojaliteetin siirtymä ei ole suoraviivainen ja ehdoton. Puolisoiden sukulaissuhteet heijastelevat erilaisiin tilanteisiin. Verisukulaisuus on voimakkaampi yhteisöllisen yhteyden luoja kuin aviosukulaisuus. Käytännössä puolison sukulaiset koetaan usein vieraammaksi kuin omat sukulaiset. Kuitenkin myös verisukulaisuudessa on eroja. Esimerkiksi vanhemmat ilmoittavat muualla asuvat lapsensa perheeseen kuuluviksi useammin kuin nämä lapset vanhempansa (mts. 20). Suhde sisaruksiin saattaa katketa mm. raha-asioiden vuoksi. Sisarusten perintöriidat aiheuttavat vieraantumista ja heikentävät sisaruksiin kohdistuvaa lojaliteettia.

Vanhempien kyseenalaistaessa aikuisen lapsensa autonomian syntyy konfliktitilanne. Tyypillisiä konfliktin aiheita ovat Kaisa Ketokiven mukaan lapsen (vanhempien mielestä) alhainen koulutus, kiinnittyminen sosiaalisiin ja etnisiin vähemmistöihin, mielenterveyden ongelmat sekä vieras elämisen tapa (Ketokivi 2009, 32). Nämä ongelmatilanteet ovat Georg Simmelin (1908) mukaan seurausta luokittelusta sosiaalisten tai yleisten ominaisuuksien mukaan persoonallisten ominaisuuksien sijaan. Vanhempien huoli itenäistyvän lapsen sosiaalisen aseman heikkenemisestä sisältää yleisen luokittelun. Lisäksi se voi olla tunnetason murhetta toisten vierastaman elämän tuottamista vaikeuksista lapselle. Tämä jälkimmäinen piirre on Simmeliä mukaillen erityistä luokittelua: se ottaa huomioon persoonalliset piirteet. (Ketokivi 2009, 36–39.)

Marianne Notkon mukaan lojaliteetti, hoiva ja riippuvuus mahdollistavat paitsi tyydytystä tuovan suhteen myös perhesuhteisiin liittyvän väkivallan. (Mm Notko, 2011, 88–90.) Avioliitto näyttää vähentävän ennenaikaisen kuoleman riskiä. Tanskalaistutkimuksen mukaan myös homojen ja lesbojen avioliitot vaikuttavat samaan suuntaan. Kuiten-

kin ennenaikaisen kuoleman riski samaa sukupuolta olevien miesten liitossa on 1,4-kertainen heteroliittoihin verrattuna. Saman sukupuolen lesboavioliitoissa ennenaikaisia kuolemia tapahtuu 90 % enemmän kuin eri sukupuolen liitoissa. Lesbonaisten kuolleisuutta selittävät korkeampi todennäköisyys sairastua syöpään sekä itsemurhat. Avioituneiden lesbonaisten itsemurhariski on tutkimuksen mukaan kuusinkertainen heteroliitossa eläviin naisiin verrattuna. Homomiesten avioliitto vaikuttaa ilmeisesti mielenterveysongelmia vähentävästi pienentäessään homouteen kohdistuvaa sosiaalista painetta. (Frisch & Simonsen 2013.)

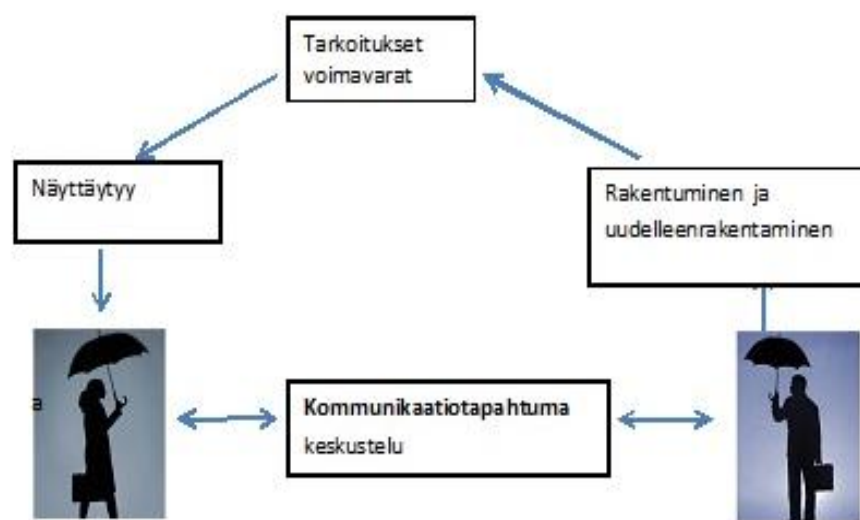
3.2 Kommunikaatio

Talouselämä on omaksunut hyötykäyttöönnsä muiden alojen ilmiöitä. Tässä työssä osoitetaan mm. sukupuolen ja feminismin kietoutumisesta talouden hyväksikäyttämäksi. Seksikkyys edistää parisuhdetta ja geenien siirtymistä seuraavalle sukupolvelle. Liike-elämän puolella seksikkyydellä tarkoitetaan asiaa, joka sisältää taloudellisen menestymisen mahdollisuuden. Liike-elämä voi toimia parisuhteen peilinä sen käyttäessä hyvin toimivien suhteiden parhaita taitoja. Tällainen toimiva taito on mm. dialoginen kommunikaatio. Sen avulla voi rakentaa talouselämässä toimivan tiimin yhteistyötä, ymmärtää puolisoa ja rakentaa omaa mielen maailmaa tai ottaa se ketunhantana kainalossa mukaan liikeneuvotteluun.

Tosiasiat rakentuvat keskinäisessä viestinnässä. Erilaiset kommunikaation muodot tuottavat erilaisia todellisuuksia. Dialoginen kommunikaatio voi tuottaa myönteisiä todennukaisuuksia ja erilaisuudesta oppimista, jotka ovat avuksi johtamisessa. Herzig & Chasin (2006) osoittavat, että dialoginen kommunikaatio poikkeaa argumentoivasta kommunikaatiosta ratkaisevalla tavalla. Argumentoiva ote pyrkii voittamaan toisen, kun taas dialoginen keskustelu yrittää ymmärtää toista. Jälkimmäinen on luovaa, koska puolustautumisen tarve on vähäisempää. Silloin näkökulmat eivät myöskään polarisoidu argumentoivan keskustelun tapaan. Mead (1934) ja Poulakos (1974) ovat pohtineet käsitteitä itse (self), toinen (other) ja välissä (between). Heidän mukaansa ”itse” näyttäytyy vuorovaikutuksessa toiseen siinä kokemuksessa, jossa toiseus peilautuu omaan kokemukseen. (Holopainen 2012, 8.) Holopaisen sanat on kirjoitettu yritysjohdon tiimiä varten, mutta ne ovat soveltuvia myös parisuhteen dialogiin. Parisuhdetta tukeva teksti-

viesti olisi tämän mukaan sellainen, että se vahvistaa dialogista kommunikaatiota. Sellaisen seurauksena voi ymmärtää puolisoa, mutta myös itseymmärrys lisääntyy.

Kommunikaatio rakentuu tekemisestä enemmän kuin viestin lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Merkitykset rakentuvat viestintätapahtumassa. Kuten kuvio 1 voi nähdä, merkityksiä muodostetaan kunkin ihmisen sosiaalisen maailman rajoilla. Erilaisten sosiaalisten maailmojen välillä tarvitaan siltoja. Tähän näkemykseen kuuluu, että totuus voi sisältää useita totuuksia. Keskusteluainesten uudelleenrakentuminen, tarkoitukset ja voimavarat sekä niiden tulkinnat pysyvät usein keskustelun taustalla, näkymättömissä.

Kuvio 1. Kommunikaatio ja ihmisen jaksaminen Pearcen mukaan (Holopainen 2012, 35, 98).

Spano (2008) kuvaa erilaisuuksien maailmassa elämistä erilaisilla sfääreillä. Harmin vyöhykkeellä erilaisuus tuottaa vaurioita tai tuhoja. Tämä vaatii kohtaamista arvojen tasolla, jossa erilaisuus ei tuota ongelmia ja se voidaan nähdä jopa arvokkaaksi. Asiaankuulumattomuuden vyöhykkeellä erilaisuus ei näytä merkitykselliseltä tai se jää kokonaan huomaamatta. Mahdollisuuksien vyöhykkeellä erilaisuus on asiaankuuluvaa mutta ongelmallista. Esteiden ylittäminen vaatii tilanteen johtamista. (Holopainen 2012, 98–99.)

Pearcen kuvio (kuvio 1) osoittaa, että kommunikatiivinen dialogi tuottaa jaettua tietoa, minkä avulla todellisuutta rakennetaan uudelleen. Tuo näkemys on sukulaissuhteessa

Foucaultin valtanäkemykseen, jossa kukaan ei voi mennä vallan ulkopuolelle. Todellisuutta rakennetaan sanoin ja toisen sanoilla on valtaa omaan ajatteluun. Pearcen mukaan tarkoitusten ja voimavarojen alueelle kuuluu joukko mielen maailmoja, jotka voivat olla hyvinkin tilannekohtaisia ja jotka rakentuvat ja uusintuvat dialogissa.

Myös Ian Hackling katsoo Holopaisen tavoin tosiasioiden olevan seurausta niistä tavoista, joilla maailmaa representoidaan. Representaatio (uudelleenesittäminen, esikuvan mukaiseksi esittäminen) tavallaan selvittää ja selittää maailman ”luonnollista” rakennetta. Representaatiot ovat ”ideoita”, jotka rakentuvat sosiaalisesti. (Hackling 2009. 56, 25.) ”Ideat” kehittyvät epätahtisesti. Suhteessa on jännitettä, kunnes tuo idea on näyttäytynyt kumppanille ymmärrettävänä.

Kognitiivisia ilmiöitä ei voi selittää ilman representaation käsitettä.

Kommunikatiivisessa dialogissa ”idea” muodostuu kognitiivisesti representoituen.

Muodostuva käsitys voi olla oikea tai virheellinen. (Rusanen 2010, 217–218.)

Niemeyer & Bridges (2003) näkevät masennuksen hoidossa käyttämänsä pariterapian toimivan kokonaan dialogisuuden varassa. Dialogi synnyttää uutta dialogia, jolloin merkitykset muuttuvat. (Hautamäki, A & Ojala, H.2008, 35.) Dialogin aikaansaaminen on tämän mukaan hyödyllistä, tavoiteltavaa ja mahdollista. Terapeutin lisäksi puolisoiden dialogiin voivat auttaa jopa heidän lapsensa, kuten Sirpa Salonen tutkimus osoittaa (Salo 2011, 125–126).

3.3 Valta

Valta merkitsee kykyä tehdä lopputulokseen vaikuttavia päätelmiä. Se on resurssien ja rangaistusten kontrollointia. Ylikosken mukaan (1999) valta on kykyä tehdä kollektiivisesti. Se voidaan nähdä myös kykynä, suhteena tai systeiminä. Nurmi ja Salmela-Aho (2002) näkevät sen motivaation luokkana. Vallan resursseja ovat tulot, koulutus, ammatillinen asema ja fyysinen voima. Valtaa osoittavan suhteen resursseja ovat fyysinen viehättävyys, rakkaus, kiintymys, huumori, emotionaalinen riippuvuus ja taidot. Resurssien määrä vaikuttaa järkevään vallankäyttöön siten, että resurssien enentyessä järkevyyden mahdollisuus kasvaa. Lisäksi vallan käyttöön vaikuttaa sosiaalinen systeemi ja

suhteen sosiaalipsykologinen luonne. Valtaan kuuluu myös tilannesidonnaisuus. (Gjerstad 2009, 30–33.)

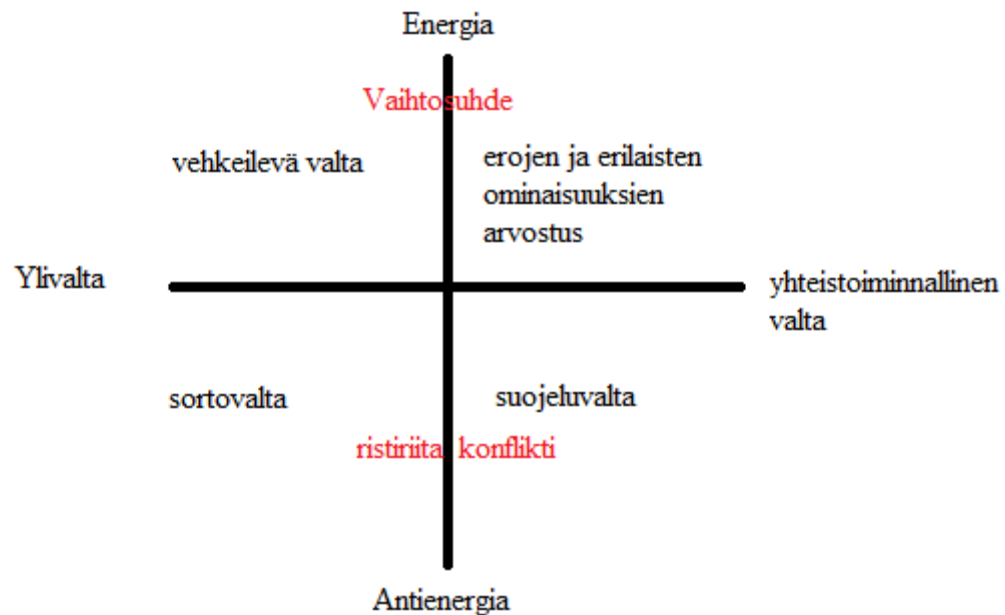
Valta voi esiintyä ylivaltaana (”power over”). Vallan käyttäjä toteuttaa silloin omia intentioitaan toisten ihmisten, vallan kohteen, intentioiden kustannuksella. Käytettyjä menetelmiä ovat alistaminen, kontrollointi, manipulaatio sekä pakottaminen. Alistamiseksi vallan käyttäjä tukahduttaa, rajoittaa vapautta, kieltää, käyttää konflikteja, pahuutta, itsekkyyttä, hierarkioita ja sortamista. Vallan kohde kokee olevansa vallanhaltijan armoilla myös arvaamattomien välintulojen kohteena. (Mts. 36–37.)

Voimaannuttava valta (”power to”) on mahdollistavaa valtaa. Se ei ole nollasummapeliä kuten ylivalta (nollasumma= toisen valta on toiselta pois). Tällainen valta voi olla käyttäjälleen päämäärä itsessään. Goehlerin (200) mukaan se tuottaa yhdistämisen ja valtuuttamisen elementtejä. Tätä valtaa leimaa avoimuus muiden mielipiteille sekä muutoksia ja innovaatioita kohtaan, luottamus ihmisten yhteistyössä syntyvään kasvuun sekä sisäinen sitoutuminen. Tämän vallan vaikutuspiirissä esiintyy hyvää arvostelu- ja harkintakykyä. (Mts. 38–39.)

Yhteistyöhön perustuva valta (”power with”) merkitsee kollektiivista kykyä toimia yhdessä yhteisen tai jaetun päämäärän saavuttamiseksi. Yhteistyö ja luottamus mutta myös rajoitukset ja uhraukset leimaavat tätä valtaa. Perheessä ajan antaminen ja ottaminen tarkoittavat tätä vallan lajia. Tämä vallan muoto on käytössä myös silloin, kun liittoudutaan tai vehkeillään toisia vastaan. Nybergin mukaan (1981) power with-valta vapauttaa energiaa itse tehtävään. Jos kollektiivissa syntyy ristiriita, tämä vallan muoto saattaa muuttua ylivaltaa käyttäväksi power over-vallaksi. (Mts. 40–41).

Antikaisen (2002) mukaan valtaa voidaan tarkastella kuvio 2:n tapaan kahden ristikkäisen akselin varassa. Pystyakselille sijoittuvat silloin ääripäät energia (mahdollistava) – antienergia (hankaloittava). Vaaka-akselilla ovat ylivalta (power over) – yhteistoiminnallinen valta (power with). Ylivallassa voidaan nähdä kaksi erisuuntaista pyrkimystä. Suojeluvallalta pyrkii varjelemaan heikompaa. Sortovalta hyödyntää erilaisia eroja oman aseman parantamiseksi muiden kustannuksella. Myös yhteistyövallassa (power with) voidaan nähdä vastakkaiset pyrkimykset: yhteistoiminnallinen näkemys arvostaa eroja

ja erilaisia ominaisuuksia, mutta vehkeilevä valta (gallusive power) pyrkii sulkemaan toiseuden pois tai tukahduttaa erilaisuutta. (Mts. 43–44.)

Kuvio 2. Valta ja energia Antikaista mukaillen. (Antikainen, P. 2002, 89).

Hardy & Leiba-O'Sullivan (1998) tulkitsevan vallan neljää ulottuvuutta seuraavasti:

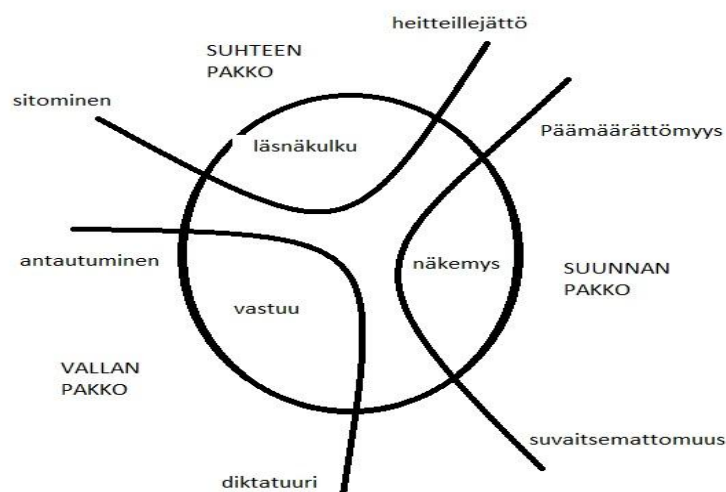
1. ulottuvuus: valta käyttää erilaisia resursseja varmistaakseen päätöksenteon kautta halutun lopputuloksen.
2. ulottuvuus: kontrolloidaan pääsyä päätöksentekoprosesseihin.
3. ulottuvuus: turvaudutaan hegemoniaan, legitimoidaan valtaa kulttuuristen ja normatiivisten oletusten kautta.
4. ulottuvuus on postmoderni valtanäkemys: Valta on suhteiden ja diskurssien verkostoissa. Se ilmenee paikallisissa epävakaisissa pisteissä, jotka ovat eriarvoisia ja liikkuvia. Kaikki toimivat ovat "kurinpidollisen vallan piirissä" (Foucault 1980). Foucaultin mukaan valta on toimintaa, joka tapahtuu ihmisten välisissä suhteissa ja se voi olla tukahduttavaa tai tuottavaa. Nämä ominaisuudet toimivat yhdessä ja samanaikaisesti. (Gjerstad 2009, 45, 82–85.)

Postmodernin valtanäkemysten tarkastelema valta näyttäytyy demokratian ideaalissa. Monet järjestelmät asettavat toimijoita erilaiseen asemaan suhteessa "kurinpidolliseen valtaan". Siihen nähden lähes vastakkainen on Lucen näkemys vuodelta 1974. Sen mukaan valtaa käytetään muokkaamaan ihmisten havaintoja, kognitioita ja preferenssejä

sillä tavoin, että he eivät kykene näkemään vaihtoehtoja. Ainoa vaihtoehto koetaan luonnollisena. Tähän päästään mm. kielen avulla määrittelemällä asioita kuvaan sopivaksi. (Mts. 60.)

Yhteiskunnassa tasa-arvokeskustelu on tuonut esiin ja nimennyt sukupuolittunutta valtaa. Samalla se on pitänyt yllä tai jopa vahvistanut yhteiskunnallisia eroja, jotka perustuvat mm. sukupuoleen. Brunilan mukaan naiset ovat edenneet näennäisesti kohti tasa-arvoa työelämään sitoutuessaan. Samalla heistä on tullut potentiaalista työvoimareserviä markkinatalouden tarpeisiin. (Brunila 2009, 171.)

Pekka Moilanen esittää, että valta on yksi kasvatukseen kuuluvista kolmesta pakosta suhteen pakon ja suunnan pakon lisäksi. Kuten kuvioista 3 nähdään, vallan pakolla kuten noilla kahdella muullakin on vastakkaiset ääripäät. Vallan ääripäinä ovat diktatuuri ja antautuminen. Kasvatuksen kannalta tärkein on niiden välillä oleva vastuun alue. Suhteen pakon ääripäät ovat sitominen ja heitteillejättö. Moilanen nimittää tämän pakon kasvatuksellista aluetta nimellä ”läsnäkulku”. Suunnan pakko määrittelee kasvatuksen suuntaa ja sen ääripäissä ovat suvaitsemattomuus ja päämäärättömyys. Kasvatuksen alueelle kuuluu tämän sektorin tuottama ”näkemys” siitä, mihin ja miten kasvatuksella pyritään. (Gjerstad 2009, 218.)

Kuvio 3. Kasvattajan olemisen pakot (Moilanen 2001,47).

Perheen valtataistelu on luonnollinen ja terve ilmiö. Vallan tasapainottamiseksi tarvitaan kommunikaatiota, tunnetukea ja erilaisuuden sietämistä. Samanaikaisesti tarvitaan riippumattomuutta ja vastavuoroisuutta, eikä auta sitoutua täydellisen perheen myyttiin. Perheen suljetun systeemin vuoksi siinä saattaa kehittyä omia pakkojärjestelmiä. Esimerkiksi läheisyyden ja vastavuoroisuuden ideaaleista saattaa rakentua tiukkoja säännöstöjä, jotka voivat tehdä läheisyyden ja vastavuoroisuuden mahdottomiksi. Yleinen ongelma on, että perheen sisäisen vallankäytön motiivi on hyvää tarkoittava, mutta se koetaan kielteisenä (Mts. 214–215.)

Kristiina Brunila toteaa, että on tärkeää tunnistaa vallan muoto. Jos vallan ilmenemistä ei kyetä tunnistamaan, päädytään toistamaan sekä vallan muotoja että sen seurauksia. Toistoissa valta jää näkymättömäksi ja tuottaa mahdollisia ongelmia. (Brunila 2009, 173.)

3.4 Uusintaminen

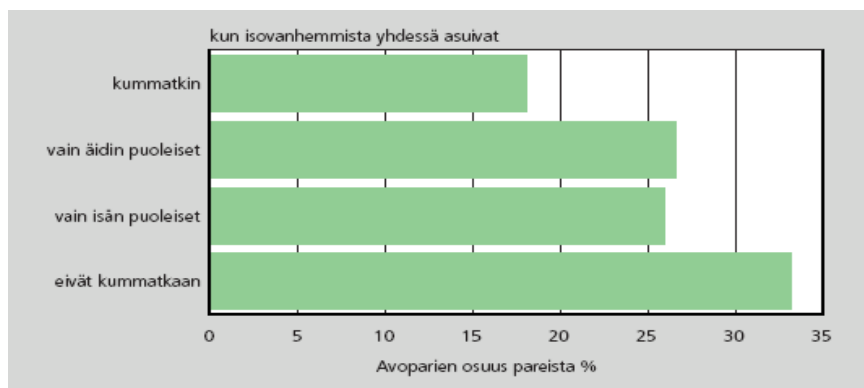
Ranskalainen sosiologi Pierre Bordieu on esittänyt vuonna 1976, että perhe ja sosiaalinen uusintaminen, reproduktio, liittyvät saumattomasti yhteen. Hänen mukaansa perheet yrittävät siirtää oman asemansa jälkipolvelle tai tavoittelevat korkeampaa sosiaalista asemaa. Ketokivi itsekin sanoo perheen tehtävän näyttäytyvän uusintamisen toteuttajana. De Singly & Cicchelli ovat osoittaneet (2003), että nykyään tähän pyritään ensisijaisesti koulutuksen, asuinalueen ja harrastusten valinnoilla. Vanhemmat ohjaavat lapsiaan toteuttamaan hyvänä pitämiään elämisen malleja. Koulutusasteen siirtyminen jälkipolville toteutuu nyt yhtä todennäköisesti kuin aikaisempina aikoinakin. Sen sijaan puolison valintaan vanhemmat eivät nykyisin osallistu entisaikojen aktiiviseen malliin. (Ketokivi 2009, 35–36.)

Jos lapset eksyvät vanhempien viitoittamista odotuksista, vanhemmat aloittavat usein taistelun lapsesta. Sen tuloksena voi olla välirikko. Taistelu on mahdollinen vielä aikuisen lapsen perustettua oman perheen. Itsenäistynyt nuori kamppailee perhettä sitovan yhteisöllisyyden ja aikuistuvan lapsen autonomisuuden välisessä maastossa. Vieraantuminen vanhemmista voi olla välivaihe ja mahdollisuus entistä tasa-arvoisempaan suhteeseen. Aina sovittelu ei onnistu. (Ketokivi 2009, 36–43, 58–59.) On ilmeistä, että joissakin tilanteissa jännite ei pääty reproduktioon tai sen toteutuminen siirtyy jälkipolven

myöhäisempiin vaiheisiin. Myöhemmän toteutumisen esimerkiksi käy vaikkapa 1970-luvun poliittinen liikehdintä, jossa oikeistolaisten perheiden nuoriso esiintyi vasemmistolaisten ajatusten kannattajina, mutta siirtyi viimeistään keski-ikässä toteuttamaan vanhempiensa arvoja. Nykyisen ajan nuoriso näyttää sopeutuvan vanhempien arvoihin 70-lukulaisia kiltimmin. Jos näin on, ilmiö olisi tutkimisen arvoinen.

Pariterapiakeskustelussa voidaan todeta sukupuuntekniikkaa käyttäen lapsuudenperheen vuorovaikutusmallien uusiintuminen nykyisessä perheessä. Tyypillisiä representoituneita ilmiöitä olivat mm. lapsiin tukeutumisen, lasten kanssa liittoutuminen ja parisuhdemäärittelyt lapsia apuna käyttäen. Vuorovaikutusmalleja on vaikea muuttaa, ellei lapsuudessa ole ollut myös toisenlaisia malleja. (Salo 2011, 101.) Salo käyttää tässä käsitettä representoituminen reproduktion kanssa lähes samaa tarkoittaen. Representaation käsite ilmaisee aikaisemmin koetun kuvaamista, esittämistä. Reproduktion merkitys on jonkin tekemistä samanlaiseksi kuin aikaisemmin on tehty.

Reproduktion puolesta puhuvat monet seikat. Sen ansioksi voidaan lukea paljon asioita käyttäytymisestä asennoitumiseen, tekemisen tavoista puhetapaan tai uskomuksiin. Myös avioituminen ja avioerot näyttävät selittyvän edellisen sukupolven avioeroilla. Leena Kaartovaaran yhdistäessä vuoden 2005 väestörekisterin eronneiden parien ja heidän vanhempiensa osoitetiedot paljastui, että eronneiden lapset avioituvat pysyvän avioliiton lapsia harvemmin. Avioliitto oli yleisin pareilla, joiden kummankin vanhemmat olivat eronneet (33 %). Jos vain toisen vanhemmat ovat eronneet, avioliitossa asui 26–28 % lapsista. Jos molempien vanhemmat ovat pysyneet avioliitossaan, avioliittojen osuus on 18 % lapsiperheen vanhemmista (kuvio 4). (Kaartovaara 2007.)

Kuvio 4. Avoparien osuus kahden vanhemman lapsiperheistä isovanhempien yhdessä asumisen mukaan vuonna 2004 Kaartovaaran mukaan.

Perheet toimivat yhteiskunnan luokituksia välittävänä rakenteena. Tämä näkyy kasvatuksessa, sosiaalisten mallien siirrosta ja puolison valinnassa. Perheen yhteisöllisyydessä tunnepitoinen samaistuminen voimistaa reaktioita, joita luokituksissa syntyy (Ketokivi 2009, 49).

Uusintamisen sivutuotteena lapsuudenperheen sosiaaliset mallit voivat vaikuttaa haitallisesti ihmisen persoonaan. Donald Woods Winnicot (1960) nimittää ilmiötä väärän minuuden synnyksi. Vaikka perhe tarjoaakin yksityisen alueen olla oma itsensä, läheisyys ja valtasuhteet saattavat haitata persoonan kehitystä. (Ketokivi 2009, 54.)

3.5 Familismi ja perhe

Familismia voidaan pitää uusintamisen välineenä tilanteessa, missä perheen mahdollisuuksien katsottiin heikenneen työelämän vaatimusten, markkinoistumisen ja perheen ulkopuolelle siirtyneen vapaa-ajan vuoksi. Familismin ideologiaan kuuluu perheen, Bordieun mukaan reproduktion, puolustaminen.

Riitta Jallinoja näkee familismin yhteisöllisyyden nousuna. Hänen mukaansa 1800-luvun viktoriaanisuus oli aikansa familismia. Myöhemmin yhteisöllisyys ja familismi kohtasivat 1950-luvulla. 1990-luvun liikehdintä ja Helsingin Sanomien yleisökirjoitukset esiintyvät uutena familismin syklinä individualismia vastaan. (Jallinoja 2006, 264–267.) Toisin kuin Jallinoja näen familismilla olleen enemmän kasvoja. Erilaisilla rajatuilla kulttuureilla on ollut omat familistiset vaiheensa, jotka eivät aina noudata yhteisiä syklejä. Usein nuo vaiheet liittyvät oman kulttuurin säilyttämiseen tai ylivaltafyysiksiin ja perhekasvatuksen aseman niissä.

Jaana Vuori (2001) esittelee kaksi naisten ja miesten välistä työnjakoa koskevaa diskurssia vanhemmuuden sisällä. Äidinhoiva-diskurssi korostaa naisen merkitystä synnyttäjänä, hoivaajana ja kasvattajana. Tuossa näkemyksessä äidin ansiotyö nähdään sosiaalisena ongelmana. Jaetun hoivan diskurssi puolestaan tarjoaa toimijuutta vanhempana samalla tavoin miehelle ja naiselle. Siinä äitien ansiotyö katsotaan itsenäisyyden edellytykseksi. Työn lisäksi naisen sosiaalinen asema ja ikä määrittävät hänen mahdollisuuksia asettautua äidin rooliin. (Kelhå 2009, 10–11.)

Mikä on oikea ikä avioitua? Aapola (2002) kuvaa viisi erilaista ikäkäsitystä. Kronologinen ikä on laskettavissa syntymätodistuksesta. Fyysinen ikä arvioidaan fyysisten ja psyykkisten ominaisuuksien suhteessa kronologiseen ikään. Subjektiiivisesti koettu ikä liittyy ruumiillisuuden kokemiseen. Symbolinen ikä tarkoittaa ympäristön odotuksia eri ikävaiheissa. Funktionaalinen ikä olettaa henkilön merkityksen riippuvan hänen taidoistaan. Rituaalinen ikä määrittää ajankohdat, jolloin on tarpeen osallistua tietynlaisiin riiteihin. Ketokivi (2005) toteaa että nuoruus on siirtynyt myöhemmäksi mutta myös aikuistumisen prosessi on pidentynyt. Tämä on venyttänyt aikuistumisen kriteerien täytymistä. Kehitys on muotoutunut ikäluokkansa normiksi, mikä lykkää äitiyden alkua. (Kelhä 2009, 15–16.)

Nuorilla äideillä on usein käytössään useampisukupolvinen turvaverkko. He korostavat kasvatuksessa ”maalaisjärkeä” ja ”luonnollisuutta”. Nuoremmilla on ongelmia päästä käsiksi kaikkiin vanhemmuuden resursseihin ja tekniikoihin. Keskiluokkainen näkemys pitää kasvatustehtävää asiantuntijavetoisena ja emotionaalisesti vaativana. Äitiyden iälliset ääripäät liitetään keskusteluissa ja mediassa helposti riskin käsitteeseen. Varhaiset äitiydet nähdään merkinä sosiaalisista ongelmista ja myöhäisiin liitetään terveysriskejä. Tutkijan mukaan äitiydestä on miltei mahdoton puhua ilman moraalista näkökulmaa, joka liittyy äitiyden ja äidin suhteen lapseen. Tosin Puhakan (1998) mukaan naisen elämä näyttää olevan ainaista vuoropuhelua omien tavoitteiden ja ympäristön odotusten kanssa (Mts. 42–52).

3.6 Tasa-arvo

Leggsin (2004) mukaan feminiinisyys näyttäytyy avioliitossa kulttuurisena pääomana. Verotus ja avioliittolaki legitimoivat tämän pääoman, joka vallan määrässä ei yllä maskuliinisen pääoman tasolle. Kelhä arvioi Eeva Jokista (2005) myötäillen, että ”diskursiiviset käytännöt luovat erilaisia vanhemmuuden toimintamalleja, joita erilaisissa yhteiskunnallisissa ja sosiaalisissa asemissa olevat ihmiset saavuttavat ja kohtaavat eri tavoin.” Vanhemmat myös muokkaavat näitä diskursseja niitä tosielämässä tulkitessaan. (Mts. 18–19.)

Puolisoiden välinen emotionaalinen side on yhteydessä työn ja muun elämän koettuun tasapainoon kahden työuran parisuhteissa. Tuohon emotionaaliseen siteeseen, parisuhteen liimaan, voi kuulua harmonian lisäksi jännitteisyyttä ja neuvottelua tasapainon ja tasa-arvon hakemiseksi. Vaikka joidenkin tutkimusten mukaan emotionaalinen side ylläpitää epätasa-arvoa (esim. Holmberg 1993), niin Käsälä katsoo tämän siteen ja velvollisuudentunnon puolisoiden välillä suojaavan epätasa-arvoisilta valinnoilta. (Käsälä 2012, 243–245)

Kahden työuran suhteissa ymmärretään, että oma ura on rajoittanut toista ja toisen työuran vuoksi joutuu rajoittamaan omaa toimintaansa. Tämä lisää ymmärrystä yhteisyydestä. Eksplisiittisestä tasa-arvosta huolimatta Käsälän tutkimuksessa vapaa-ajan koordinaattorin tehtävä asemoituu naiselle. Kotityöllä näyttää olevan moraalinen merkitys, jolla mitataan tasa-arvoisuutta. Sukupuolen tekeminen tulee ilmi puhuttaessa hoivasta, kotityöstä tai puhuttaessa tasa-arvosta. Perinteiseksi osoittautuvat valinnat selitetään osaamisella tai taipumuksilla. Sukupuoli tulee esille varsinkin kotitöistä puhuttaessa. Sen sijaan työurapuhetta leimaa sukupuolettomuus. (Mts. 237, 241, 246.)

Tasa-arvoisuus parisuhteessa koetaan suhteellisenä. Työnjakoa verrataan toisiin pareihin ja yleensä ollaan tyytyväisiä, kun oma työnjako on suhteellisen tasa-arvoinen toisiin nähden. Kun molemmat puoliset tekevät uraa, tasa-arvo on normi, jota puoliset eivät käytännössä toteuta. Kotityötä tekevä mies näyttäytyy ansioituneemmalta kuin saman verran tekevä nainen. Tästä syystä epätasa-arvoa ei koeta. Tasa-arvoon pyrkiminen aiheuttaa neuvottelutarvetta ja voi aiheuttaa konflikteja sosiaalisesta asemasta riippumatta. (Käsälä 2012, 239–240.)

Eri elämäalueiden katsotaan täydentävän toisiaan ja niihin liittyy sekä myönteisiä että kielteisiä vuorovaikutustilanteita. Kahden uran perheissä tähän keskusteluun liittyy myös rajallisuuden, ajankäytön haasteellisuuden ja kuormittumisen puhetta. Puolisot kokevat useiden identiteettien toteutuvan elämäalueilla liukuvasti. Käsälä katsoo, että naisen suurempi vastuu muun elämän alueella (kotityö, hoiva, vapaa-ajan organisointi ja sosiaaliset suhteet) tuottaa hänelle valtaa (Mts. 234–235, 249).

Anthony Giddens on tuonut käsitteen ”puhdas suhde”. Sillä hän tarkoittaa suhdetta, jossa osapuolet tapaavat vain silloin, kun molemmat haluavat. Tällaisen suhteen pituus

määräytyy sen koetun antoisuuden mukaan. Vanhemman ja lapsen suhde ei voi olla tällainen puhdas suhde, koska lapsi on kokonaan vanhemman / vanhempien huolenpidon varassa. Anna Rotkirch puolestaan puhuu kokonaisvaltaisesta vanhemmuudesta, joka lapsen ajankäyttö määrää vanhempien ajankäytön. Hän pitää vanhemmuutta pirstoutuneena. Jaettu vanhemmuus tarkoittaa vanhempien tasavertaisuutta lastenhoidossa. Se voi olla ihanteellista sharing- jakamista tai negatiivista dividing-jakamista. Jälkimmäinen tarkoittaa työajan, lapsenhoidon ja omien harrastusten tasajakoa jopa minuutilleen. (Onnismaa 2010, 63.)

Onnismaa käyttää termejä *kompetentti perhe* ja *heikko perhe*. Kompetentti perhe kykenee täyttämään perheelle asetetut tehtävät, omaa pätevyyttä ja asiantuntijuutta omien asioiden hoitoon, kykenee tekemään perusteltuja ratkaisuja ja viettää paljon yhteistä aikaa. Heikolta perheeltä (vanhemmilta) puuttuu näitä ominaisuuksia tai he ovat haluttomia kantamaan vastuutaan. (Onnismaa 2010, 67, 87.) Päivähoito on syntynyt ja muovautunut paljolti sen mukaan, millaista tukea perheiden on katsottu tarvitsevan. Päivähoidon asiakirjojen puhe kompetentista perheestä yleistyy vuosituhaten vaihteeseen tullessa. Kuitenkin viimeisin mietintö toteaa vanhemmuuden olevan ”jossain määrin hukassa”. Hukassa oleminen voidaan ymmärtää *heikon perheen* tuntomerkiksi. (Mts. 160, 171, 177, 198, 208.)

Maire Antikainen määrittelee kohtaamisen identiteettien tuottamisena suhteessa toisiin. Tuo lähtökohta muistuttaa Holopaisen (2012) dialogisen kommunikaation kaaviota. Antikainen kuitenkin päättelee tuon kohtaamisen tapahtuvaksi kolonialistisessa kontekstissa, mikä määrittää kohtaamisen ”sosiaalisen maailman” jäykästi yhdellä historiaan sidotulla tavalla Tämä näkökulma ottaa harteilleen kolonialismin taakan, joka jälkikolonialismiksi nimitettynä pyrkii paljastamaan alistamisen muotoja tuottaakseen muutoksia. Kulttuurisessa kohtaamisessa toinen osapuoli on rasisitettu tällä taakalla, mikä vaikuttaa kohtaamisessa tuotettavan ”sosiaalisen maailman” sisältöön. Löyttyä (2005) seuraten tuollainen kohtaaminen tuottaa toiseutta, joka muodostuu näkemisen tavoista. (Antikainen, M 2010, 9 -13, 201.)

Goffmanin (1959) luoma *uran* käsite kuvaa yksilön tapaa ymmärtää elämäänsä. Siitä voidaan erottaa objektiivinen, instituutioihin viittaava puoli. Uralla on myös tunteista, tyytyväisyydestä ja päämääristä kertova subjektiivinen taso. Yhdessä nämä uran tasot

kuvastavat yksilön suhdetta kohtaamaansa sosiaaliseen maailmaan. Jos yksilöllä on käytössään resursseja, hän voi torjua hänelle tarjottuja positioita. Ilman noita resursseja hän joutuu ottamaan sen vastaan. Toisten ihmisten tuki voi olla tarvittava resurssi. (Mts, 44–46.)

Tasa-arvo- ja sukupuolikeskustelussa ei ole saavutettu yhteisymmärrystä. Erilaisista lähestymistavoista aiheutuu erilaisia haittoja. Esimerkiksi näkemys, jonka mukaan sukupuoli on samanlaisia, on aiheuttanut tekemisen tavan muuttumisen kohti miehistä mallia. Sukupuolen eron tunnustava naiskeskeinen näkökulma osoittaa naisten välisten sosiaalisten ja valtaerojen tarvitsevan muutakin selitystä kuin sukupuolen. Radikaalifeministinen näkökulma on tuonut esille hyväksikäytetyn sukupuolen. Identiteettiliikkeet, kuten seksuaalivähemmistöt ja maahanmuuttajat voivat tuottaa toiseutta ja ne kilpailevat heteroseksuaalisen valkoisen naiskäsityksen kanssa. Pahimmillaan identiteettiliikkeet ovat joutuneet pääoman välineeksi. Carol Bacci (1996) osoitti tutkimuksessaan kuudesta länsimaasta, että niissä kaikissa naisen vaatimukset sopeutettiin talouteen sopiviksi. Suomessa julkinen keskustelu on muuttunut näennäisen sukupuolineutraaliksi. Siitä esimerkkinä ovat työnantajat, jotka kieltäytyvät puhumasta mies- tai naistyöntekijöistä ja sanovat heitä vain työntekijöiksi. Sukupuolta voidaan tarkastella myös diskursiivisena, jolloin sukupuolen tunnustetaan olevan mukana mutta sukupuoli saa myös pyrkiä hyötymään järjestelmästä. (Brunila 2009, 10–14.)

Hyvinvointityö (hoivatyö, hoitaminen,) on muuttunut ammatilliseksi, lyhytjänteiseksi ja yrittäjäisyys on sen suositeltu toimijamalli. Hoitaminen on pysynyt naiseuteen sitoutuneena ominaisuutena, naisten työnä. Tämä on siirtänyt hyvinvointityön riskiä naisten harteille mm. tilaaja-tuottaja-mallin lyhyillä hankintasopimuksilla. (Mts, 23.)

3.7 Neljä kompastuskiveä; syyttelyn ja puolustautumisen kierteen aiheuttajat

John ja Julie Gottman sekä J Declaire (2006) esittävät kirjoituksessaan *Ten Lessons to Transform Your Marriage* neljä parisuhdetta ja sen viestintää tuhoavaa tapaa. Ne ovat kriittisyys, halveksunta / ylenkatsominen, puolustelu sekä stonewalling, puhumalla viivyttely. Nämä tavat eskaloituvat, ja lopulta puoliset tulevat kuuroiksi toistensa rauhan- teon yrityksille. Samoin yhden tavan toteutuessa ovat loput kolme tapaa helposti omak-

suttavissa. Nämä tavat muodostavat jatkuvan eripuraisuuden kierteen, jota on vaikea katkaista. (Sibley 2010, 5.) Marianne Notko (2011) pitää halveksuntaa yhtenä väkivallan muotona.

Näiden kompastuskivien yhteisenä piirteenä on puolisoiden asettuminen eri tasoille. Kriittisyys saa aikaan puolustautumista altavastaajan asemasta. Halveksija tai ylenkatsoja asemoi itsensä kohdettaan ylemmäs tai ylivoimaisen oikeassa olevaksi. Ymmärrän Gottman & Gottmanin käsitteen *stonewall* tarkoittavan suomalaisessa kulttuurissa stereotypian mukaan yleistä niukkaa puhumista, johon liittyy vallankäyttöä. Kuten pallo pomppaa kiviseinästä, puolison viesti tulee kylmästi torjutuksi. Tällaiseen viestin palautukseen saattaa liittyä esimerkiksi signaali, jonka mukaan puolison pitäisi tietää asia kysymättäkin tai ettei puolison mielipiteellä ole väliä.

Perinteinen ja moderni perhemalli näkevät kumpikin ristiriidan perhesiteiden ja yksilön vapauden välillä. Tolkki-Nikkonen (1990) arvelee, että on olemassa kolmaskin vaihtoehto, jossa itsensä kehittäminen ja rakkaus vahvistavat toisiaan ilman ristiriitaa. (Notko 2011, 42.)

3.7 Väkipalta perhesuhteissa

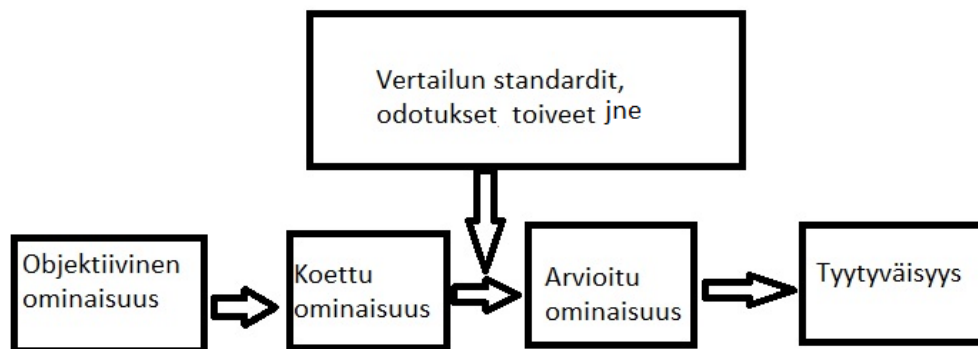
Marianne Notko on tutkinut väkipaltta, vallankäyttöä ja vahingoittumista perhesuhteissa. Hän katsoo, että perhemallit ja – käsitykset muutoksineen ja pysyvyyksineen haastavat sekä tutkimuksen että perhepolitiikan sekä käytännön työn monilla limittäisillä ilmiöillä. Käsitykset itsestä ja toisista vaikuttavat paikalla pitävänä voimana sellaisissa väkivaltaisissa suhteissa, joista väkivallan kohde ei halua irtaantua. Varsinkin henkisellä väkivallalla on monia ilmenemismuotoja. Vahingoittuminen voi tapahtua vähitellen ja yksilöllisesti. Vähättely, mitätöinti, kontrollointi ja emotionaalinen hyväksikäyttö vahingoittavat siinä missä fyysinen väkivaltaakin. Vahingoittava suhde tuottaa haitallisia vaikutuksia muihinkin suhteisiin. Tyypillisesti vahingoittava suhde yksinäistää uhrin ja rajoittaa hänen henkistä mahdollisuuttaan suuntautua ulospäin. Avun hakeminen on usein mahdollista vasta pitkään kestävän ja ankaran vahingoittumisen kokemuksen jälkeen. (Notko 2011, 211–213.) Notko määrittelee väkivallan ja vahingoittavan toiminnan uhrin tunteeksi siitä, että tapahtuma on väärä ja itseä vahingoittava (mts. 60).

Perheeseen kuuluminen ei tuota aina täysivaltaisuutta perheessä. Virallisesti tunnustettu suhde, kuten verisukulaisuus tai avioliitto, eivät kerro suhteen sisällöstä. Tannen (2004) tutkimukseen pohjautuen Notko pitää selvänä, että oikeus päättää kotitaloudesta tai raha-asioista jakautuu usein epäsymmetrisesti. Väkivaltaa käyttävä on tavallisesti puoliso (useimmiten mies) tai lähisukulainen. äidit, isät, sisaret, veljet ja isovanhemmat mainitaan aineiston väkivallan käyttäjinä. (Notko 2011, 60–61.) Vankilaslangissa ”mutsinnyysijä” tarkoittaa iäkkäältä vanhemmaltaan väkivalloin rahaa vievää aikamiespoikaa.

3.8 Merkityksen kokeminen ja onnellisuus

Useat tutkimukset osoittavat avioliiton myönteisiä vaikutuksia henkilökohtaiseen hyvinvointiin ja itsetuntoon. Christina Radziejewski osoittaa, että avioliitto tarjoaa puitteet, jossa ihmiset voivat löytää elämäänsä tarkoituksen tai, eksistentiaalisesti ilmaistuna, merkityksen. Merkitys koetaan yksilöllisesti ja ainutlaatuisesti. Sitä voidaan pitää selviytymisen välineenä, sillä merkitys jäsentää elämää ja antaa sille suuntaa. Elämänsä merkitykselliseksi kokevat ihmiset ovat läsnä perheelleen ja yhteisölleen muita paremmin. (Radziejewski 2011, 14–16.)

Hyvinvointi ja onnellisuus syntyvät ulkoisten olosuhteiden ja sisäisen kokemisen yhdistelmästä, missä ihmissuhteet ovat tärkeässä asemassa. Hyvinvointia (well-being) tarkoittavia ilmauksia on useita. Taloudellisesta hyvinvoinnista käytetään nimitystä elintaso (level of living), psykologinen näkökulma tuntee elämäntyylin ja kukoistuksen (style of life, flourishing), antropologia käyttää nimitystä elämäntapa (way of life). Ihminen voi olla elämäänsä tai sen osa-alueisiin tyytyväinen (satisfaction). Yleisiä nimityksiä ovat onnellisuus ja elämänlaatu (happines, quality of life). Sakari Kainulainen esittää tyytyväisyyden muodostuvan prosessissa, jossa objektiiviset ja koetut ominaisuudet arvioidaan vertaillen odotuksiin, toiveisiin tai ympäristöön (kuvio 5). (Kainulainen 2013. Diat 2,5 ja 6.)

Kuvio 5. Tyytyväisyyden kokeminen Kainulaisen (2013) mukaan.

Erilaisten kulttuurien väliset avioliitot voivat olla haasteellisia. Kulttuurieron ei tarvitse olla parin suurin stressin aiheuttaja. Monet suhteen sisäiset asiat kuten elämäntilanteet ja talous voivat tuottaa suurempiakin ongelmia. Puolisoiden lähipiiri saattaa suhtautua varauksella tai kielteisesti liittoon ja toisesta kulttuurista tulevaan puolisoon. Yhteisen kielen puuttuminen koetaan ajoittain rasittavaksi. (Donovan 2004, 42–47.)

Parker & Hunter havaitsivat meta-artikkelissaan sosioekonomisen aseman vaikuttavan tyytyväisyyden kehitykseen. Vanhemmuuteen sopeutuminen näytti olevan vaikeinta nuorimpien ja vähiten koulutettujen sekä korkeasti koulutettujen hyväpalkkaisten naisten keskuudessa. Odotukset ja kokemukset vaikuttivat tyytyväisyyteen. Univaje ja keskeytyneet unijaksot vaikuttavat puolisoiden suhteisiin. Vanhemmiten parisuhdetyytyväisyys ja suhteen pituus suojaavat koetulta stressiltä. (Parker & Hunter 2011, 3-8.)

Scott Sibley kuvaa kirjallisuuskatsauksessaan VanDenBergheä (2000) lainaten avioliitolla olevan useita etuja. Henkinen yhteys muodostuu liittoon lupautumisesta. Monissa kulttuureissa lupaus koetaan pyhäksi ja yhteiseksi sitoutumiseksi paitsi toisiinsa myös uskonnolliseen yhdyskuntaan. Henkiseen ja fyysiseen läheisyyteen liittyy toveruutta ja terveisiin elämäntapoihin kannustamista. Avioliitto laajentaa parin sosiaalista verkostoa. Lainsäädäntö turvaa puolisoiden oikeuksia. VanDenBerghen mukaan nämä merkitsevät kaksinkertaista suojaverkkoa puolisoille. Hänen mukaansa naimisissa olevat elävät pitempää, ovat onnellisempia, ottavat vähemmän suuria riskejä, kokevat vähemmän masennusta ja muita psyykkisiä häiriöitä kuin yksinäiset. He myös kärsivät sairauksista vähemmän ja paranevat nopeammin. Jopa taloudellinen tilanne, onnellisuus ja hyvinvointi ovat avioliitossa yksinäisiä paremmalla tolalla. (Sibley 2010, 8.)

Luonteenpiirteet vaikuttavat tunnekokemuksiin ja myös siihen, mitä tietoa haetaan verkosta. Koettu hyvinvointi vähentää terveystiedon etsimiseen käytettyä aikaa. Rintasyöpään sairastuneista tämä ryhmä oli valmiimpi ottamaan terveystietoa käyttöönsä. Eristäytyjä motivoituu negatiivisista tunteista. Hän on valikoivampi vastaanottamaansa tietoon nähden. Negatiivisilla tunteilla on positiivinen korrelaatio tiedonetsintäaikaan verkosta. Matalaksi koettu sosiaalinen tuki pyritään korvaamaan internetistä etsittävällä tiedolla. Tutkijat olettavat, että eristäytyjän on vaikeampaa kohdata ihmisiä kasvokkain kuin seurata heidän antamaansa informaatiota verkossa. (Kim, Shah, Namkoong & Gustafson 2013.) Tämän perusteella voisi olettaa, että osa tekstiviestikokeiluun pyrkivistä kokee jollakin tasolla tyytymättömyyttä tilanteeseensa. Hyvinvoivien motiivi voisi olla halu kokea uudelleen jotain aikaisemmasta.

4 Tekstiviestit työkaluina

Tekstiviestit ovat sanallisen viestinnän muoto. Viestejä voidaan käyttää monenlaiseen sosiaaliseen viestintään. Tässä tarkastelun painopisteessä on SMS-viesti ohjaavassa diskurssissa.

Matkapuhelimella on merkittäviä sosiaalisia, kulttuurisia ja psykologisia vaikutuksia. Väline mahdollistaa yhteydenpidon suureen määrään ihmisiä ajasta ja sijainnista riippumatta. Puhelimen avulla henkilö voi vetäytyä läsnä olevien seurasta ja kommunikoida kaukana olevan henkilön kanssa. Sen käyttäjä hallitsee useita rooleja, laajentaa sosiaalisia suhteita tapaamisten ulkopuolelle ja täyttää merkityksettömältä tuntuvat ajat kaukoyhteyksillä. Langaton viestilaite lisää käyttäytymisen vaihtoehtoja. Sen käyttäjä voi säädellä tilanteen läheisyyttä tai hankkia viesteillä lisää mahdollisuuksia toteutettavaksi paikallisesti. (Geser 2004.)

Ajoittainen kysyminen ja muistuttaminen ovat tehokkaita tapoja saada aikaan muutos käyttäytymisessä. Heather Cole-Lewis ja Trace Kershaw (2010) ovat tutkineet Yalen yliopistossa tekstiviestien käytön vaikutusta käyttäytymiseen tautien ehkäisyssä ja niiden hallinnassa. Heidän tarkastelemissa tutkimukset ($n = 12$) koskivat tekstiviestien

käyttöä lääkehoitomyöntyvyyttä, laihduttamista, liikuntaa (askelmittarin ja tekstiviestin yhdistelmä) ja tupakoinnin lopettamista. Sairauksien hallintaa koskevat tutkimukset koskivat diabetesta ja astmaa. Näissä tutkimuksissa viestien määrä vaihteli yhdestä / viikko jopa viiteen viestiin päivässä. Yleensä tekstiviestit aloitettiin asiantuntijatapaamisen (esim. lääkärin vastaanotto) jälkeen. Kolmessa tutkimuksessa viestien lähetys aloitettiin siten, että tutkimukseen haluava lähetti tekstiviestin tutkijalle. Yleensä käytettiin kaksisuuntaista viestintää, mutta kaksi tutkimusta käytti vain yksisuuntaista viestimahdollisuutta. Parhaita tuloksia tekstiviesteillä saatiin aikaan painonhallinnassa, missä tekstiviestejä saaneiden painon alennus oli lähes nelinkertainen verrokkiryhmään nähden. Myös nuorilla ja aikuisilla diabeetikoilla sekä tupakointia lopettavilla viestien vaikutus terveyteen oli myönteinen. Tutkijat varoittavat luottamasta liikaa pelkkään tekstiviestien tehoon. (Cole-Lewis & Kershaw 2010. 56–69.)

Tekstiviestimuistutukset 24–48 tuntia ennen perusterveydenhoidon potilastapaamista tuotti hieman vähemmän poissaoloja varatuista ajoista kuin vastaava ilmoitus puhelinsoitolla. Tekstiviestin hinta oli tässä tutkimuksessa n. 55 % muistutuspuhelun hinnasta. Terveystenhuollossa voidaan säästää huomattavia summia, mikäli varatut ajat todella käytetään. (Leong, Chen, Leong, Mastura, Mimi, Sheikh, Zailinawatim, Ng, Phua, & Teng, 2006, 699–705.) Tekstiviestin hinta vaihtelee eri maissa ja operaattoreilla. Mainituissa tutkimuksissa oli otettu huomioon myös työvoimakustannukset, joiden osuus viestin hinnasta on itse viestiä suurempi. Pidän ilmeisenä, että tekstiviestin edullisuus suhteessa puheluun toteutuu myös suomalaisessa ympäristössä.

Shapiron ym. (2008) ylipainoisten lasten käyttäytymismuutosta koskeva tutkimus edellytti lapselta ja hänen vanhemmaltaan päivittäin lähetettävää viestiä kahdeksan viikon ajan. Jokaiseen viestiin lähetettiin automaattinen vastausviesti. Tekstiviestiperheet sitoutuivat oman käyttäytymisen valvontaan vertailuryhmää paremmin (43,0% vs. 19,0%). (Shapiro, Bauer, Hamer, Kordy, Ward, & Bulik, 2008.)

Melbournelaisessa lastensairaalassa lähetettiin muistutusviesti kolme päivää ennen vastaanottoaikaa. Unohdetut käynnit vähenivät (unohduksia 14,2 % varatuista ajoista, verrokkiryhmä 23,4 %). Tekstiviestimuistutus pääteltiin yhtä toimivaksi kuin muut muistutusmenetelmät. Sen etuna on kuitenkin edullisuus. (Downer, Meara, & Da Costa, 2005, 366-368.)

Katrien Van Cleemput (2010) Analysoi belgialaisten 15-vuotiaiden viestintäverkostoa. Osoittautui, että hyvät ystävät käyttivät keskenään kaikkia viestinnän muotoja (sähköpostia, pikaviestejä, tekstiviestejä, matka- ja lankapuhelinta) kasvokkain tapahtuvan viestinnän lisäksi. Sen sijaan heikosti sitoutuneiden tuttavien välillä käytettiin face-to-face -viestintää ja sosiaalista mediaa. (Van Cleemput, 2010.)

Tekstiviesteihin perustuva tupakoinnin lopettamisohjelma Uudessa Seelannissa kaksinkertaisti kuuden viikon ajan tupakoimatta pysyneiden määrän verrokkiryhmään nähden. Ohjelman tietokannassa oli yli 1000 tekstiviestiä, joista lähetettiin yksilöllisiä viestejä käyttäen vastaanottajan nimeä tai lempinimeä. Viestien sisältö kosketteli mm. vieroituksen vaiheita, siitä aiheutuvia oireita, säästynyttä rahamäärää ja terveysvaikutuksia. (Rodgers, Corbett, Bramley, Riddell, Wills, Lin, & Jones, 2005. Renukuntla, 2012.) Samansuuntaisia tuloksia saatiin Englannissa Txt2stop-tutkimuksessa (Free, Knight, Robertson, Whittaker, Edwards, Zhou, Rodgers, Cairns, Kenward, & Roberts 2011.)

Tekstiviestejä koskeva tutkimus on laajaa ulottuen hymiöiden käytöstä tekstiviestittelyn nuorisolle aiheuttamiin terveyshaittoihin. Erilaiset interventiotutkimukset ovat varsin yksimielisiä tekstiviestien vaikutuksesta. Yhdessäkään tutkimuksessa ei moitita tekstiviestejä muita menetelmiä vähemmän vaikuttaviksi. Tavallisesti SMS-viesti sai aikaan enemmän toivottua kehitystä kuin verrokkiryhmien kanssa käytetyt menetelmät. On huomattava, ettei tekstiviestiä yleensä käytetty yksinomaisena keinona.

Donna ja Fraser Reidin tutkimuksen mukaan puhelimen käyttäjissä voidaan nähdä tekstiviestittelijöiden ja puhujien ryhmät (Texters / Talkers). Tekstiviestittelijä näyttää kykenevän ilmaisemaan itseään syvemmin tekstiviesteillä kuin kasvotusten tai puhepuhelimessa. Hänelle tekstiviestittely myös tarjoaa keinon läheisiin sosiaalisiin kontakteihin. Sama ilmiö ei toteudu puhujien ryhmän käyttäessä tekstiviestejä. Taustalla näyttää olevan tekstiviestittelijän suurempi yksinäisyyden kokemus sekä suurempi ahdistus sosiaalisissa tilanteissa. Tekstiviestittely saattaisi olla keino sosiaalisen ahdistuksen ohittamiseen. (Reid & Reid 2004, 6-7.) Tämän perusteella voisi olettaa tekstiviesteillä olevan enemmän merkitystä sellaisille, jotka muutoinkin lähettävät tekstiviestejä enemmän kuin puhuvat. Vastaavasti Puhujien tavoin puhelinta käyttävät hyötynevät

eniten kasvotusten tapahtuvasta kohtaamisesta tai puhelimen käytöstä puheen välitykseen. Reid & Reid tunnistavat "Texters"-ryhmän jäsenet siitä, että puhelinlaskusta yli puolet koostuu tekstiviesteistä (Reid & Reid, 2004, 4). Puhelimella vastaanotettavat tekstiviestit tuottanevat paremman hyödyn, mikäli vastaanottajiksi ohjautuisi ”teksters”-tyylin ihmisiä. Vastaavasti ”talkers”-tyypin ihmiset hyötyisivät enemmän puhekommunikaatiosta. On tosin huomattava, että parisuhteen tukemiseksi lähetettävillä tekstiviesteillä ei tavoitella yhteyttä viestin lähettäjään. Menetelmään pyrkii puolisoita tyydyttävään parin sisäiseen kommunikaatioon.

Kaikissa tutkimuksissa tekstiviestin saajat tai kaksisuuntaisen viestinnän kohteet olivat itse halukkaita käyttämään tätä menetelmää. Tällä on todennäköisesti huomattava merkitys onnistumisiin. Vaikuttava tekstiviesti on yksilöllinen. Vastaanottajaa voidaan kutsua lempinimellä. Kuitenkin myös automaattiset viestit edistävät toivottua kehitystä. Asiaviesti on hyvä sitoa tavoiteltavan ilmiön hyötyihin.

Tekstiviestin etuja ovat edullinen hinta sekä mahdollisuus ajoittaa viestejä tarkasti ja säättää niiden frekvenssiä lähes rajattomasti. Lähetyksen välinen aika on arvioitava sopivaksi ottaen huomioon käsiteltävä ilmiö ja kohderyhmä. Tupakoinnin lopettamista saatetaan tukea aluksi viidellä viestillä päivässä. Ajanvarauksesta muistuttamiseen riittää yksi tai kaksi viestiä. Tekstiviesti luetaan usein pian sen saapumisen jälkeen. Teknisesti viesti tulee perille puhelua varmemmin. Sen lukemisen hetki on kuitenkin vastaanottajan päätettävissä, mikä tukee henkilön omaa toimijuutta.

5 Keuruun seurakunnan tekstiviestikokeilu

Tässä luvussa kuvaan Keuruun seurakunnassa toteutettua parisuhteiden tukemiseen tarkoitettua tekstiviestikokeilua. Kokeiluvaihe kesti 1.8.2012 alkaneesta avioparityön esitteen (liite) postituksesta tammikuun loppuun vuonna 2013. Syyskuun alusta alkaen viestejä lähetettiin kolmen viikon välein kokeiluun ilmoittautuneille.

5.1 Kokeilu osana monipuolista avioparityötä

Tekstiviestikokeiluun lähdettiin kirkkoherran päätöksellä osana seurakunnan avioparityön kokonaisuutta elokuussa 2012. Seuraavan toimintavuoden avioparityöhön suunniteltiin tekstiviestikokeilun lisäksi mm. bussiretkä Rakastatko vielä? -kirkkonäytelmään, solmuja parisuhteessa -neuvontaa, avioparikahviloita kuukauden välein, romanttista retkeä keväällä 2013 sekä rakkauslauluilta kesällä 2013. Näiden lisäksi esitteessä ilmoitettiin Perheasiain neuvottelukeskukseen työstä Keuruulla. Tällaisia esitteitä (Liite 1) lähetettiin n. 1500 kpl avioparille, jonka puoliset asuivat samassa osoitteessa.

Keuruulla oli vankka perinne avioparikahviloista 1990-luvun jälkipuoliskolta. Sittemmin nuo pienestä alustuksesta ja iltakahvihetkestä rakentuneet tapahtumat kuihtuivat. Talven 2012–2013 avioparikahviloiden osanottajamäärä oli vähäinen mutta uskollinen. Romanttinen luontoretki peruuntui osanottajien vähyysden takia. Solmuneuvonta ja rakkauslauluilta Keuruun vanhassa kirkossa toteutuivat.

Tekstiviestikokeiluun osallistuttiin ilmoittautumisen avulla. Lähettämällä salaamattona numerosta sana avio sekä oma sukupuoli (mies tai nainen) annettuun palvelunumeroon puoliset pääsivät järjestelmään. mistä heille saattoi lähettää viestejä. SMS -viestejä voidaan lähettää ohjelmalla yksittäin, ryhmittäin tai kaikille järjestelmässä olleille. Järjestelmään luotiin ryhmät ”nainen”, ”mies” ja ”kaikki”. Tämä olisi mahdollistanut erilaisen viestin lähettämisen sukupuolen mukaan, mutta tuota mahdollisuutta ei kokeilussa käytetty. Erilaisten viestien lähettämistä ei toteutettu, jotta vastaanottajille ei luotaisi kuvaa hänen selkänsä takana toimimisesta. Viestittelyn tuli olla mahdollisimman avointa. Sukupuolen mukaisille ryhmille lähetettiin kokeilun vuoksi kerran saman sisältöinen viesti. Muutoin sanomat lähetettiin ryhmälle ”kaikki” paitsi yksi viesti, jonka vastaanottajana oli yksi henkilö ja yksi viestipari, jonka vastaanottajina oli kolme uutta kokeiluun ilmoittautunutta. Kokeiluun osallistui 111 henkilöä. Vastaanottajissa oli kokeilun ajan 57 naista ja 54 miestä.

5.3 Tutkimusmetodi

Aineistona ovat vastausviestit, joita tekstiviestikokeiluun osallistuneet lähettivät spontaaneina vastauksina tai vastaten kysytyihin kokeilua koskeneisiin arviointipyyntöihin. Viestejä arvioitiin monella menetelmällä. Toiminnallinen opinnäytetyö on etnograafi-

nen siinä mielessä, että vastaukset ohjasivat toimintatapoja. Niiden mukaan muutettiin mm kysymysten teknistä suoritusta ja osallistuttiin kahdenkeskiseen viestitykseen tai keskusteluun. Viestien sisältö kävi useimmiten ilmi yksinkertaisella sisällön analyysillä, mutta joissakin viesteissä oli tarpeen arvioida viestin diskurssia. Diskurssi oli arvioitava mm parisuhdeviestiin liitetyn kutsun heikon toimivuuden vuoksi. Myös tyypillisin vastaus, oman toiminnan sovinnainen kuvaaminen, joutui diskursiivisen analyysin kohteeksi. Sen tuloksena pyrittiin muokkaamaan seuraavia viestejä enemmän pohdintaa edellyttävään suuntaan.

Tekstiviestit lähetettiin koko tutkimukseen osallistuneelle joukolle. Vastausviestit pysivät nimettöminä, ellei vastaaja ilmaissut haluaan tulla tunnistetuksi. Anonyymisuuden vuoksi tutkimus rajoittui tekstiviesteihin. Aineisto on siksi määrällisesti pieni ja edustavuudestaan huolimatta sisällöltään rajallinen.

Varsinaisia arviointikysymyksiä pyydettiin numeerisessa muodossa. Vastaukset olivat osittain numeroita ja osittain pelkkää tekstiä. Numeroita käsiteltiin kvantitatiivisesti. Tekijän yllätykseksi niistä paljastui kokeilun antama tuki parisuhteille kaikkein selvimmän. Numeeriset vastaukset ilmaisivat tekstiviesteillä ilmaistuja mielipidekyselyn tuloksia. Toiminnan kannalta lukumäärään perustuva tarkastelu antoi riittävän tuloksen.

Opinnäytetyöhön kuuluvan menetelmällisyyden vuoksi aineiston käsittelyä jatkettiin sisällön analyysin menetelmin. Sanalliset palauteviestit purettiin yksittäisiksi lausumiksi, jotka luokiteltiin omaa parisuhdetta koskeviin sekä menetelmää koskeviin ilmauksiin. Nämä jaettiin edelleen myönteisiksi ja kielteisiksi ilmauksiksi. Tulokset esitellään sivulla 50.

5.3 Viestisisällöt

Tässä alaluvussa esitellään lähetetyt viestit ja niiden taustalla oleva ajattelu. Viestejä kehitellessä keskeinen kysymys oli, millaiseksi niissä todellisuutta konstruoidaan. Viesti ohjaa vastaanottajaa tarkastelemaan siinä todellisena esiintyvää ilmiötä kuten myös ajattelun tuloksia. Esimerkiksi avausviestissä tätä ilmiötä käytettiin hyväksi. Joissakin viesteissä pyrittiin neutraalisuuteen.

Saaduista vastausviesteistä pyrittiin arvioimaan lähetettyjen viestien antamaa tukea puolisoiden suhteelle. Lihavoidulla tekstillä osoitetaan lähettäjä, joka näkyy vastaanottajan puhelimesta sekä viestin lähettämisen päivämäärä. Varsinainen viesti on esitetty kursivilla. Jos viestin vastaanottaja on muu kuin kaikki viestikokeilussa olevat, vastaanottaja on merkitty sulkeisiin. Käytetyn puhelinnumeron kolme viimeistä numeroa on peitetty, koska sama numero on edelleen käytössä ja sen halutaan palvelevan keuruulaisia.

Vastausten sisältö kuvasi tavallisimmin viestin vastaanottajan kuvaamaa käyttäytymistään. Vastauksissa esiintyi 2. luvussa kuvattuja ilmiöitä, kuten kuvauksia kommunikoinnista, tyytyväisyydestä, uusintamisesta, perherooleista ja vallan käytöstä. Niiden vähäinen lukumäärä vaikeuttaa tulosten anonymiä esittämistä.

18xxx / 18.8.2012: *Hei! Olet yksi 52:sta. Ilm-aikaa on jäljellä pari viikkoa. – Miten ystäväsi tukevat parisuhdettanne? Miten sinä voit tukea ystäväsi parisuhdetta?*

Tämän viestin tarkoitus oli rohkaista jo ilmoittautuneita toimimaan tekstiviestikokeilun viestinviejänä sellaisille ystävilleen, jotka eivät olleet vielä ilmoittautuneet mukaan. Sisällössä oletetaan parisuhteen toimivan sosiaalisen organisoitumisen elementtinä sekä rohkaistaan vertaistukeen. Viestillä pyrittiin myös vertaisviestinnän aikaansaamiseen, jonka tuloksena voisi olla useampia kokeiluun ilmoittautumisia. Tämän pyrkimyksen onnistumista ei tutkittu.

18xxx /21.8.2012: *Hei! Olet 60. ilmoittautuja ja teit sen kolmesti* (yhdele vastaanottajalle). Kolme viestiä tuli lyhyen ajan sisällä samasta numerosta. Tulkitsin sen tarkoittavan, että viestien lähettäjä odotti vastausta, esimerkiksi automaattiviestiä. Pelkkä kiitos viestistä olisi ollut riittävä. Lähetetystä viestistä voi saada käsityksen, jonka mukaan vastausviestien lähettäminen olisi jotenkin rajattua tai että ilmoittautujaa ojennetaan hänen tekemänsä virheen vuoksi.

KEURSRK (miehet) 4.9.2012: *Mikä tekosi tai sanasi on saanut puolisosi ilahtumaan? Muistaako puolisosi tuon tapauksen?*

KEURSRK (miehet) 4.9.2012: *Jos vastaat, arvioi kysymyksen hyötyä asteikolla 0-10. Muista viestin alkuun sana avio (väli) ja sitten viesti.*

KEURSRK (naiset) 4.9.2012: *Kun hiljattain ilahdutit puolisoasi, mitä sanoit tai teit? Muistaako puolisesi tuon tapauksen? Jos vastaat arvioi kysymyksen hyötyä asteikolla 0-10.*

KEURSRK (naiset) 4.9.2012: *Jos vastaat, arvioi kysymysten hyötyä asteikolla 0-10. Muista viestin alkuun sana avio (väli) ja sitten viesti.*

Kokeilin mahdollisuutta lähettää viesti erikseen sukupuolen mukaan ohjelman luokituksia käyttäen. Viestin tarkoituksena oli virittää muisto iloa tuottaneesta kohtaamisesta. Viestin taustalla on uskomus onnistuneiden kohtaamisten tekemisestä, luomisesta vuorovaikutustilanteissa. Tapahtuneen muistaminen rohkaisee kokeilemaan jotain samaa uudelleen. Muistamista koskeva kysymys jättää tilaa mahdollisuudelle, että puoliset ovat kokeneet tilanteen eri tavoin.

18xxx / 5.9.2012: *Jotta parisuhdeviesteihin vastaaminen olisi jatkossa helpompaa, lähetän viestit tästä numerosta. Vastatessa alkuun avio (väli) ja viesti! terv. Unski Mikko-nen*

Keskusteltuani muutaman viestejä saaneen kanssa, huomasin, että KEURSRK-tunnuksella lähetetyt viestit eivät antaneet asiakkaalle mahdollisuutta vastausviestin lähettämiseen. Samaa ongelmaa ei ollut käytettäessä numerotunnusta. Lisäsin avio-sanan käyttöohjeen, vaikka otin samalla käyttöön viiden päivän vastaanottojakson ilman avio-sanaa. Tuo sana on kuitenkin tarpeen, jos vastaanottaja haluaa lähettää viestin ylläpitäjälle viiden päivän jälkeen. Tähän kysymykseen tuli 13 vastausta.

18xxx / 7.9.2012: *Mikä tekosi tai sanasi on tehnyt puolisesi iloiseksi? Muistaako puolisesi tuon tapauksen? Jos vastaat viestiin: alkuun sana avio (väli). (arvioi 0-10!)*

Lähetin kokeilujakson ensimmäisen viestin uudestaan, jotta kaikki saisivat mahdollisuuden vastata halutessaan. Tähän viestiin vastasi 13 henkilöä.

KEURSRK / 24.9.2012: *Konflikti syntyy kielteiseksi ymmärrettyjen viestien kehästä. Arjen sankari katkaisee kehän tuomalla keskusteluun myönteisen elementin. Ole ARJEN SANKARI!*

Tarkoitus on vahvistaa rauhantekijän identiteettiä. Rauhan tekeminen ei ole alistumista vaan hyvien mahdollisuuksien löytämistä. Hyvä viittaa tässä sellaiseen, mikä on myös konfliktin toisen osapuolen mielestä hyvää. Ohjelma antoi oletuksena lähettäjänimeksi KEURSRK:n, enkä huomannut asiaa lähettäessäni. Tästä syystä jouduin lähettämään toisen viestin:

18xxx / 24.9.2012: *Tuohon KEURSRK-viestiin ei voi vastata, mutta tähän voi, kunhan laittaa alkuun sanan avio!*

Seuraavan vuorokauden aikana tekstiviestikokeiluun ilmoittautui kolme henkilö, mistä syystä lähetin 24.9. lähetetyn konfliktia koskevan viestin heille numerosta 18252. Lähetin heille myös vastaamista ja arviointia koskevan ohjeen. Tähän viestiin vastasi 16 henkilöä.

18xxx / 15.10.2012: *Jokainen tarvitsee ympärilleen vapaan henkisen tilan. Millainen on sinun tilasi ja miten pidät sitä yllä? Miten annat tilaa puolisollesi?*

Vapaa henkinen tilaa tarkoittaa emotionaalisesti turvalliseksi koettua olotilaa. Puoliso saattaa kokea toisen vetäytymisen ”pesäänsä” (niche) loukkaavana. Tämä viesti normalisoi henkisen tilan ja siihen pyrkimisen. Siinä myös viitataan mahdollisuuteen auttaa puolisoa ottamaan oma turvallinen olotilansa vaikka se tilapäisesti merkitsisi hänen loitonemistaan suhteessa. (Ala-Luhtala, R. 2012. diat 6-7.) Vastauksia tuli 6.

18xxx / 5.11.2012: *Miten kerrot tyytyväisyydestäsi puolisolle? Millainen on mielestäsi hyvä parisuhde? – Voit vastata tähän kysymykseen 5 päivän ajan ilman avio-sanaa.*

Viestin taustaoletus on, että parisuhteessa voi ajoittain olla kausia, jolloin monia asioita pidetään itsestäänselvyytenä. Myönteisetkin asiat jäävät tuolloin ilman eksplisiittistä ilmausta. Viestissä on myös väite ainakin ajoittaisesta parisuhteen tuottamasta tyytyväisyydestä. Ensimmäinen lause sysää itsetutkisteluun. Myös toinen kysymys herättelee

arkipäiväisyyden keskeltä miettimään, millainen unelma parisuhteeseen liittyy. Vastauksia tuli 8.

18xxx / 16.11.2012: *Arvioi parisuhdeviestien merkitystä asteikolla 0-10. Onko menetelmä OK? Mitä muuta? Aloita avio-sanalla. Avioparikahvila Mirjamissa su 18.11.klo 14–15.30!*

Puolivälin arviointi tehtiin tekstiviestillä. Liitin viestiin myös muistutuksen kahden päivän kuluttua pidettävästä avioparikahvilasta. Parisuhdeviestien merkityksellä tavoitellaan sisältöön kohdistuvia mielipiteitä. Menetelmällä tarkoitetaan tekstiviestien vastaanottamista ja mahdollisuutta vastata. Avio-sanalla käyttö antaa mahdollisuuden vastata myös viiden vuorokauden jälkeen. 19 henkilöä vastasi tähän viestiin. Viestit ovat luettavissa Puoliväliarvio – alaluvussa. Vastausten pituudet vaihtelivat yhdestä merkistä runsaaseen 700 merkkiin. Yleisilme palautuksissa oli rohkaiseva. Kokeilu jatkui ilman suuria muutoksia.

18xxx / 28.11.2012: *Mitä tunnet tarvitsevasi puolisoltasi juuri nyt / tällä viikolla / ennen joulua? Mistä puolisosi tietää tuon? (jos vastaat, käytä avio-sanaa)*

Viesti on tarkoitettu tuomaan ennakoitavuutta lähestyvään joulun aikaan. Tässä osoitetaan epäsuorasti omasta tarvitsevuudesta kertomisen tarpeellisuus. Vastauksia tuli 6.

18xxx / 18.12.2012: *Joulussa on paljon perinteitä mutta myös luovuutta ja uusia asioita. Minkä asian haluat tänä jouluna tehdä iloisin mielin ja koko sydäimestäsi?*

Tekstiviestillä pyritään auttamaan joulun valmistelun yksityiskohtien yli, sillä monet yksityiskohdat voidaan kokea pakollisiksi niihin liittyvien perinteiden ja totunnaisuuden vuoksi. Kysymys tarkoittaa, että omalla valinnalla ja päätöksellä on merkitystä joulun kokemiseen. Vastauksia kertyi kaksi.

18xxx / 8.1.2012: *Mitä huomaat tekeväsi ollessasi vihainen tai ärtynyt? Voitko silloin nauraa itsellesi? – Avioparikahvila Mirjamissa 13.1. klo 14–15.30.*

Puolisot tuntevat toistensa tavat ja pystyvät lukemaan toisen käyttäytymisestä suuttumuksen. Ärtynyt itse saattaa olla tietämätön oman käyttäytymisensä piirteistä. Viesti saattaa herättää muiston puolisosta tuossa tunnetilassa, mutta se saa myös kysymään, kuinka itse käyttäydyin ärtyneenä. Vaikka toisen käytös saattaa aiheuttaa huvittuneisuutta, ärtyneelle minälle nauru on suolaa haavoihin. Viestikokonaisuudella pyritään siihen, että vastaanottaja kykenee tunnistamaan nousevan suuttumuksensa ennen kuin käyttäytyy naurettavasti ja valitsemaan vastuullisemman käyttäytymistavan. Tähän viestiin vastasi kuusi henkilöä.

18xxx / 23.1.2012: *Mitä muuta voisit tehdä yhdessä puolisosi kanssa? – Viikon kuluessa kysytään arviotasi tästä tekstiviestikokeilusta. Vastanneiden kesken arvotaan kylpyläpäivä.*

Kokeilun lähetessä loppuaan viesti herättelee huomaamaan, että on paljon mahdollisuuksia toimia yhdessä puolison kanssa. Kysymys viittaa myös siihen, mitä vastaanottaja haluaisi tehdä. Lähestyvistä loppuarvioinnista tiedotetaan ennakkoviestillä. Lahjakortti kylpylään on porkkanana vastaamiseen, mutta se vihjaa myös parin yhdessä tekemisen mahdollisuuksiin. Vastauksia tuli kolme.

18xxx / 28.1.2013: *Arvioi asteikolla 0-10 A) Tekstiviestimenetelmän käytettävyyttä, B) Viestien sisältö C) Menetelmän tuki teidän suhteeseen. Haluatko saada viestejä edelleen?*

Kysymyksellä kartoitetaan tekstiviestikokeilun toimivuutta. Tekstiviestimenetelmän käytettävyydellä tarkoitetaan teknistä toimivuutta. Viestien sisällön arvioinnilla pyritään saamaan tietoa siitä, ovatko lähetetyt viestit koskettaneet parien todellisuutta. Menetelmän tuella haetaan vastaajan kokonaiskäsitystä tekstiviestien hyödyistä omaan parisuhteeseensa.

18xxx / 29.1.2013: *Kiitos 40 vastauksesta! Odotan vielä 69 vastaajan toimintaa. Hotelli-/kylpylävrk:n lahjakortti arvotaan vastanneiden kesken perjantaina.*

Tarkoituksena on esittää vastanneet esikuvallisina ja osoittaa vastaamisen mahdollisuuden takaraja. Lahjakortin sisältö täsmentyy. Vastauksia tuli kaikkiaan 71.

18xxx / 1.2.2013: *Kiitos kaikille tekstiviestikokeilussa mukana olleille! Kylpylävuorokauden voitto osui NN:lle. Vastausten perusteella parisuhde on pitkä prosessi, jota voi ja kannattaa kohentaa pienillä teoilla ja sanoilla, eikä kohentamisesta ole suurta haittaa. Toivotan kärsivällisyyttä! Viestien jatko on harkinnassa.*

Tekstiviestin vastaanottajille ja myös niihin vastanneille kuuluu asianmukainen kiitos. Voittaja antoi luvan nimensä julkaisemiseen toisille viestien vastaanottajille. Tiivis yhteenveto on tehty koosteena vastauksista. Päätös tekstiviestikokeilun jatkamisesta toistaiseksi avioparityön osana oli tekemättä, mutta asiaa harkittiin.

5.4 Puolivälin arviot

Puolivälin arvioon vastasi 19 henkilöä. Viestit on esitetty käänteisessä tulojärjestyksessä:

Viesteillä on ollut meille merkitystä ja ne ovat aina herättäneet keskustelua. On hyvä, jos viestit tulevat muulloin kuin aamulla, sillä silloin asia helposti unohtuu ottaa heti puheeksi. Kysymykset olemme todenneet paremmiksi keskustelun herättäjiksi kuin "toteavat viestit". Oikeastaan vain viesti negatiivisen viestinnän kehästä jäi meillä puhumatta, sillä se on yleensä jo merkki pahasti hoitamattomasta suhteesta ja kosketti asiana varmaankin vain pientä osaa viestin saajista. Arvioisin ehkä 7, sillä kehittelyä tämäntyylinen työmuoto varmasti vielä kaipaa. Tekstiviesti välineenä on ehdottoman hyvä, sisältö ja viestien tyyli (kysymykset vai toteamukset) sekä pidemmällä aikavälillä jonkinlainen teemojen jatkuvuus ja eteenpäin kehittely voisi olla hyvä. Kiitos tästä, olemme mielellämme mukana jatkossakin ja toivomme hankkeelle suotuisia tuulia! / arvosana 8./ tyytyväisyyttä ei niinkään ilmaista sanoin vaan ilmein, elein, teoin! Hyvä parisuhde antaa turvallisuuden tunnetta, luottamusta tulevaisuuteen, tavoitteen yhdessä tekemisiin./ 6. Ei ole saanut aikaan meillä keskustelua. Periaatteessa sovellus hyvä ajatus, mutta parien erilaiset tilanteet vaikuttavat sen käyttöön. / Viestien arviointi: 8 / On ollut hyvä miettiä parisuhteensa tilaa vaikka ei varsin isoja pulmia siinä olisi ilmennytäkään. Tulee otettua esille kysymyksiä, joita ei ehkä muuten ottaisi. / arvosana asteikolla 8 ja ovat ihan ok. Viestit herättävät keskustelua ja pohdiskelua. / 7. Voisi käyttää enemmän konkreettisia kysymyksiä. / Ei oikein toimiva. Monien alkusotkujen johdosta tarkoitus menetti merkitystään mutta tästä on hyvä jatkaa kohti pa-

rempaa parisuhdetta. 4. / arvosana olisi 8. Kysymykset hyviä pohdintaan mutta vastaaminen tekstiviestinä lyhyesti vaikeampaa. / arvosana 8. Toiminto ok. / Arvio 7 on / 9 / 8 / 8 Säilytän viestit ajatuksella palata niihin toistuvasti, myös ystävien kera. Erittäin hyviä keskustelun aiheita. / merkitys meille arvio 9 / 7 / On tärkeitä terkut (ulkomailta). / 7. Viestit saa ehkä enempi ajattelemaan ja tarkastelemaan omaa käytöstään ja sanomisiaan ja muutenkin itseään. Sillä tavalla muutosta itsessä paremmin tapahtuu.

Tekstiviestit eivät herätä kaikkien parien kesken keskustelua. Toisaalta viesteistä saateen keskustella myös ystävien kesken, mikä laajentaa kokeilun kenttää. Tosin tuon laajennuksen osalta ei ole käytettävissä palautetta toisen polven vastaanottajilta. Jo aikaisemmin muuan vastaus osoitti, että tekstiviesti on voitu lähettää säännönmukaisesti tuttavapariskunnalle muualle Suomeen. Vastaukset hajoavat melko laajasti. Ne osoittavat vastaajien ymmärtäneen osanottajaparien erilaisen tilanteen, minkä vuoksi viesteillä on erilaisia vaikutuksia ja mahdollisuuksia tulla ymmärretyksi tai hyväksytyksi koskemaan omaa suhdetta. Esimerkiksi luettelon viimeisin viesti osoittaa sisäistä dialogia, itsensä kanssa keskustelua. Tuon keskustelun merkitys on verrattavissa kommunikatiivisen dialogin vaikutukseen: vastaaja kokee seurauksena sisäisen maailmansa (hänen itsensä) muuttuneen.

Vastausviestit ei-arvio- kysymyksiin näyttävät merkitsevän niiden lähettäjiille pääosin ensimmäisen reaktion purkumahdollisuutta. Joissakin vastauksissa kerrottiin omaa kokemusta viestin ilmiöstä. Tekstiviestit näyttävät tuottavan pohdintaa, joka usein koettiin myönteisesti.

5.5 Loppuarviointi

Loppuarviointiin vastasi numeerisesti 71 henkilöä. Lisäksi sanallisia vastauksia tuli 16 henkilöltä. Vastausten määrä oli yhteensä 87. Vastausprosentti oli 78, mikä on tutkimuksen luotettavuuden kannalta hyvä. Useissa viesteissä oli numeerisen arvioinnin ja lisäviestejä koskevan vastauksen lisäksi muitakin arvioita. 13 henkilöä (11,7 % kaikista tekstiviestien vastaanottajista) ilmoitti, ettei halua ottaa viestejä vastaan jatkossa. Viesteistä yhdeksän koski vastaajan käyttäytymistä vihaavana, joten ne olivat vastauksia viimeiseen kokeiluviestiin. Näissä sanomissa ei ollut arviota kokeilusta.

”Kun olen vihainen ja ärtynyt ääneni voimakkuus kohoaa ja riidan jatkuessa alan mököttämään. Nauraminen itselle on hankalaa ellei peräti mahdotonta.”

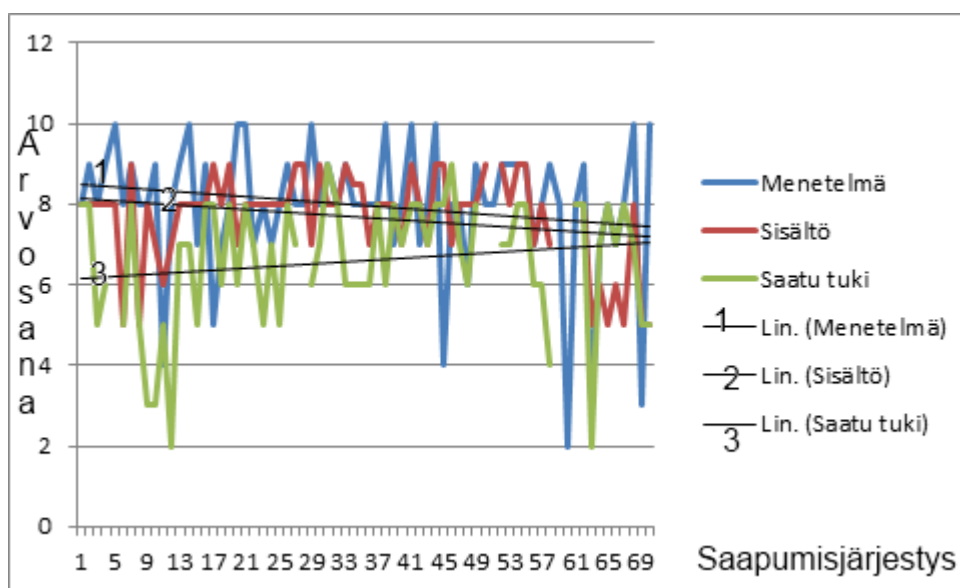
”oli kiva homma. Voin olla mukana edelleenkin tällaisessa. Auttoi varmaankin niitä enemmän, jolla on suhteessa hankaluuksia. Meille tämä oli mukavaa keskustelun pohjaa. Ei valittamista.”

”ei tarvitse laittaa viestejä ei ollut ihan meidän juttu mukavaa talven jatkoa”

”viestien sisältö mielestäni kattoi hyvin avioliitossa ilmeneviä ongelmasioita ja näkökulmia mistä kannattaisi keskustella. C: viesti sai ajattelemaan omaa käytöstä ja mitä tulee suusta ulos päästettyä. Myös yhteiset pohdiskelut vaimon kanssa vies”

”A)5 Toiminnon kankea aloitus latisti käytettävyyden B)7 joistakin viesteistä poimin asioita jotka käänsin keittiökielelle ja muutin maanläheisiksi C)5 konkreettinen tuki tarvittaessa parempaa, koneet on aina koneita. Ei viestejä enää. Kiitos tästä ajasta”

Tärkeimmät analyysitulokset löytyivät kvantitatiivisesti, mihin asteikkomittaria käyttävät kysymykset antoivat hyvän mahdollisuuden (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara 2001, 208).

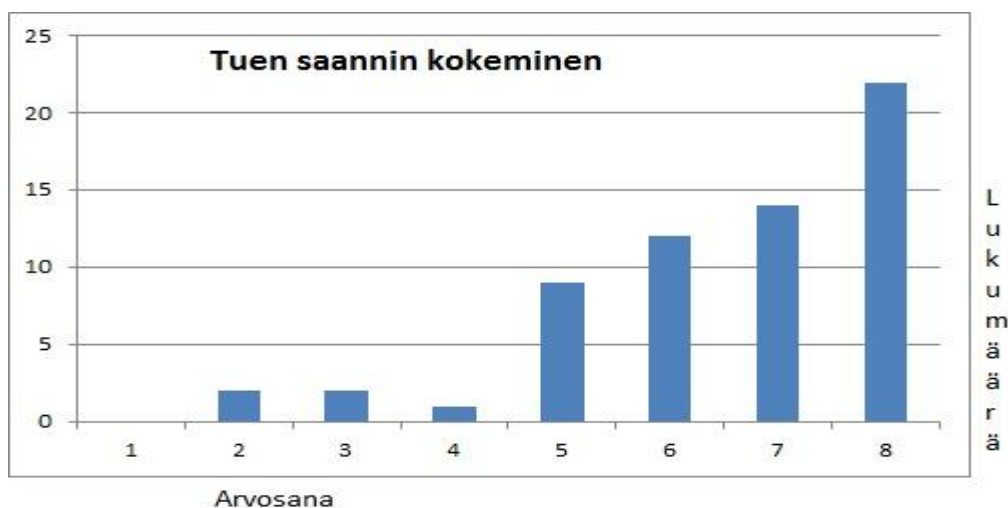

Kuvio 6. Arviointitulokset saapumisjärjestyksessä (n=71).

Annetut arviot on koottu kuvioon 6. Asteikolla 0 – 10 menetelmän keskiarvo oli 7,97. Sisältö arvioitiin 7,56:ksi. Saatu tuki oli 6,51:n arvoista. Kolme vastaajaa arvioi tuen saannin kahden arvoiseksi. Kuudessa vastauksessa arvoa ei ilmoitettu. Saatu tuki koettiin yhdeksikön arvoiseksi kahdessa vastauksessa. Heikoimmat arvosanat annettiin vastausten ajallisessa alussa ja loppupäässä kun taas niiden välissä tulleet vastaukset osoittavat keskimääräistä suurempaa tyytyväisyyttä. Myös viestien sisältöä koskevat arvioinnit osoittivat tasaista tyytyväisyyttä vastausajan puolivälissä. Alussa ja lopussa näyttää olevan suurempaa hajontaa. Menetelmää koskevat parhaat arvosanat sijoittuvat alkupään kahteen kolmannekseen sekä aivan ajalliseen loppupäähän. Grafiikan perusteella näyttäisi siltä, että kielteisin palaute pulpahtaa nopeasti tai sitä haudotaan vastausajan loppuun asti.

Trendiviiva kertoo, että usko tuen saamiseen tekstiviestien avulla on viimeksi vastanneilla korkeampi kuin pikaisen vastauksen antaneilla. Mielenkiintoa herättää, että tuen saamisen kokemus kasvaa ajallisen etäisyyden kasvaessa lähetettyyn viestiin, mutta sisältö ja menetelmä koetaan ajan kuluessa heikommaksi. Kuvio 6 ja siinä esitetty kvantitatiivinen aines tarjoavat aineksia etnografisen tutkimuksen mukaiseen tulkintaan käyttäytymisen merkityksestä ja funktioista (Metsämuuronen 2008, 21). Mahdollinen selittäjä voisi olla viestin herättämän prosessin eteneminen: Kun viestiä on käsitelty mielessä tai keskustellen, viimeisimpänä kokemuksena on myönteinen käsitys saadusta tuesta. Kun viesti on tuore, se saattaa herättää ahdistusta tai velvollisuuden aiheuttamaa painet-

ta, joka ei heti tunnu tuelta parisuhteelle. Vastausajan päättyessä ahdistus kohoaa, mikäli viestiin sisältyvä asia on jäänyt vaille ratkaisua tai siitä aiheutunut sisäinen tai ulkoinen dialogi on ohjautunut kielteiseen suuntaan. Esimerkiksi viesti on voinut herättää ratkaisemattoman ongelman. Vastaavasti menetelmän ja sisällön merkitys heikkenee, kun viestiä on prosessoitu. Prosessin eteneminen tuo esiin omia kysymyksiä, joiden alle alkuperäinen viesti jää. Toisin sanoen dialogi synnyttää uutta dialogia.

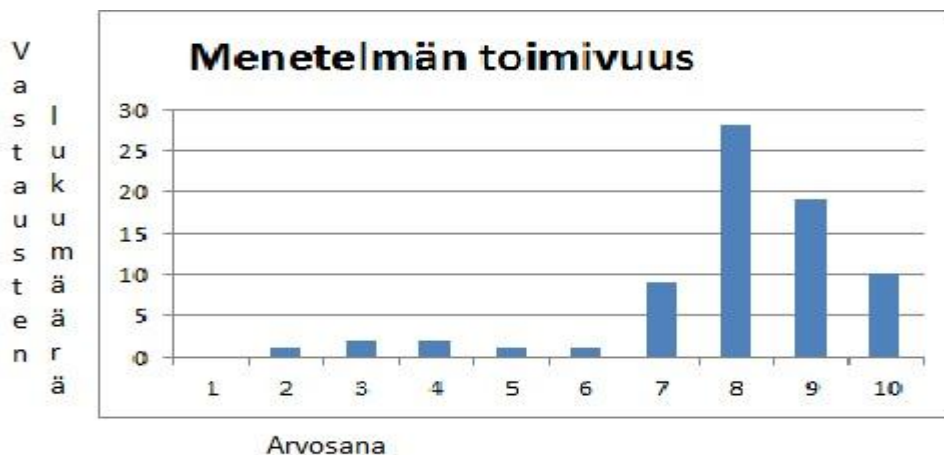
Kuvio 7. Viestien antamaa tukea koskevat vastaukset asteikolla 0-10.

Kuviossa 7 tuen saamisen kokemisessa erottuu 2-4 arvosanan antajien joukko (n=5), jotka ovat tyytymättömiä viestien antamaan tukeen. 19,8 % vastaajista antaa tuelle arvosanan kahdeksan.

Kuvio 8. Viestien sisällön arviointi asteikolla 0-10.

Kuviossa 8 näkyy edellisen kuvion tapaan tyytymättömyyttä osoittava määrän lisäys siirryttäessä arvosanoissa alaspäin. Viitotia on annettu 7, kun kuutosia on kolme. Grafiikoiden perusteella voi päätellä, että tekstiviestikokeilussa on kahdenlaisia kokemuksia. Suurempi osa arvioi kokemuksensa myönteiseksi. Osa vastaajista kokee, että heidän odotuksensa viestien sisällöstä tai niiden antamasta tuesta eivät ole täyttyneet.

Kuvio 9. Menetelmä arvioituna asteikolla 1-10.

Kuvio 9 ilmaisee edellisten grafiikkojen tavoin, että tyytyväisten lisäksi vastaajissa on pienempi tyytymättömien joukko ($n=6$), jonka antamat arvot sijoittuvat välille 2-5. Tulkitsen arvosanan kuusi kuuluvan kellokäyrän helmoihin. Nämä vastaukset ilmentävät viestien toimimattomuutta tai vastaanottajan sisäisten prosessien torjuttavuutta. Tässä pylväyksessä kahden vastaajan antama arvosana 8,5 on kuvattu 8,0:na.

Vastanneista 7-8 % ilmaisee kielteisiä tunteita. Käsitteltävä aihe on yksi selittävä tekijä. Viestin mukana tulee piiloinen tehtävä: tuo viesti on käsiteltävä. Vastanottajalla saattaa olla monta syytä olla käsittelemättä sitä. Kiireen tai tilanteen lisäksi viestin asiaan saatetaan liittyä torjuttavia seikkoja. Torjunnasta ja käsittelyvaatimuksesta seuraa ristiriita, joka koetaan epämiellyttävänä. On helpompaa sanoa, ettei viesti ole meidän juttu, kuin myöntää epäröivänsä etenevän prosessin seurauksista, jotka saattavat horjuttaa totuttuja rakenteita. Tämä arvio ei kuitenkaan sysää kielteisyyttä pelkästään viestin vastaanottajien harteille. Viestiä lähetettiin aluksi harjoitellen ja virheitä tehden.

Kokeilun osanottajien kokemukset olivat pääosin myönteisiä. Ryhmittelin loppuarvioinnin vastaukset nelikenttään siten, että tulkitsin myönteisiksi vastaukset, joissa kaikki arvot olivat enemmän kuin 5. Vastaavasti kielteisistä kokemuksista kertoi jonkun

arvioinnin jääminen alle 6:n. Jaottelin näin saadut vastaukset kahteen osaan sen mukaan, halusiko vastaaja vastaanottaa viestejä kokeilun jälkeen. Myönteisesti kokeneita jatkamishalukkaita oli 48. Neljä henkilöä oli kokenut kokeilun myönteisenä, mutta eivät siitä huolimatta halunneet jatkaa. Kymmenen vastaajaa oli kokenut jotain kielteistä ja halusi jatkaa kokeilua tästä huolimatta. Yhdeksän ihmistä antoi kielteisen arvion eikä halunnut jatkaa viestien vastaanottamista.

	jatkaa	ei jatka	
Kokenut myönteisesti	48	4	
Kokenut kielteistä	10	9	

Kuvio 10: Loppuarvioinnin nelikenttä. N= 71.

Myönteisesti kokeneet ja jatkoa tahtovat kommentoivat mm seuraavasti:

”Vaikea sanoa, kun prosessi on pitkä tai jatkuva.”

”Auttoi varmaan enemmän niitä, joilla on hankaluuksia.”

”Kiitos, haluan mielelläni viestejä jatkossakin.”

”Keskustelua, hauska lisä vanhaan parisuhteeseen.”

Myönteisesti kokeneet jatkosta kieltäytyneet kommentoivat:

”Välillä sai ajattelemisen aihetta.”

Kielteistä kokeneiden ja jatkoa haluavien kritiikin kärki kohdistui tekstiviestien kieliasuun:

”Kummallista suomenkieltä.”

”Hankalasti tiivistetty.”

”Kiva lukea, eivät tarjonneet uusia puheenaiheita.”

”Mies ei pidä tarpeellisena.”

Kielteistä kokeneiden ja ei-jatkavien kommentit olivat:

”Kanke aloitus.”

"Konkreettisuus puuttuu."

"Ei tunnu tarpeelliselta."

"Ei ole tullut syvennyttyä."

"Ei ollut meidän juttu."

"Meillä oli valmiiksi toimiva suhde."

Valtaosa arvioinneista esitettiin ilman kommentteja. Kokeilun alussa sattunut viestin lähettäminen kirjaintunnuksella esti niihin annetut vastaukset ja korjausviestit ilmaisivat järjestelmän harjoittelua. *Kankea aloitus* viittaa noihin vaiheisiin. Tekstiviesteihin liittyy pyrkimys mahduttaa viesti 160 merkin sisään. Varsinkin nuorisolla on omia tekstiviesteissä käytettyjä ilmauksia, joilla pyritään lyhentämään viestejä. Pyrin tietoisesti välttämään sellaisia. Lähetetyt viestit saattoivat olla ymmärrettävissä usealla tavalla, koska lyhyeen tilaan on vaikea mahduttaa määritelmiä. *"Hankalasti tiivistetty"* ja *"Kummallista suomenkieltä"* ilmaisevat, että viestin muotoilun ongelma on tullut havaituksi. Muutamat vastaukset ilmaisevat odotuksia, joita viesteihin on asetettu. *"Ei ollut meidän juttu"* kertoo, että viesteiltä on saatettu odottaa vastaanottajan ulkopuolelta tulevaa "ratkaisua" tai vahvistusta omille mietteille. Näiden odotusten vastaisesti viestit ovat tarjonneet ajattelun aineksia. *"Vaikea sanoa, kun prosessi on pitkä tai jatkuva."* tunnustaa ajattelun aineiden tarjoavan mahdollisuuden prosessin etenemiseen. Etenemistä on kuitenkin vaikea tunnustaa arjessa jo senkin takia, että paikallaan pysyvä vertailukohta puuttuu. *"Auttoi varmaan enemmän niitä, joilla on hankaluuksia."* ja *"Meillä oli valmiiksi toimiva suhde."* ovat ilmauksia, joilla puoliset tahtovat viestittää heillä menevän hyvin. Tuo viesti saattaa merkitä myös parisuhteen ongelmiin liittyvää piilottelua ja / tai häpeää. Kaikenlainen avun vastaanottaminen merkitsee tuossa ajattelussa ongelmien tunnustamista. Muutamissa viesteissä ilmaistiin pelkkää iloa siitä, että viestit olivat tarjonneet mahdollisuuden keskustella tai ajatella itsekseen virikkeenä toimivan viestin pohjalta. Tämä tunnustus tuli myös yhdeltä jatkosta kieltäytyneeltä. Tämä ajattelu säilyttää vastuun parisuhteen hoitamisesta parilla itsellään. Puolisoiden käsitykset parisuhteen hoitamisen tavoista voivat poiketa toisistaan. Stereotyyppisen käsityksen mukaan nainen on aktiivisempi hoitamaan suhdetta. Viesti *"mies ei pidä tarpeellisena."* vahvistaa tuota käsitystä.

Viesteihin torjuvasti suhtautuvat saattoivat perustella kielteisyyttä sillä, että viesteistä ei ollut heille apua. On mielenkiintoista, että myönteisesti suhtautuvat eivät ilmoittaneet viestien ratkaisevan heidän ongelmaansa. He vain ilmoittivat haluavansa lisää viestejä.

Näin vastauksissa on epäsymmetriaa, joka paljastaa, että jotain jää sanomatta. Tarkoittaako avun saamattomuus sitä, että viestejä ei ole otettu mielessä pohdittavaksi? Ilman sisäistä tai ulkoista dialogia viestin vaikuttavuus on vähäinen. Tai tarkoittaako perustelematon tai hauskuudella perusteltu palaute sitä, että on sosiaalisesti kiellettyä paljastaa parisuhteenkengässä hiertävää kiveä, vaikka saisi siihen apua?

Arviointien skaala oli 0-10. Pienin annettu arvo oli kaksi. On mahdotonta tietää ajatteleeko kakkosen antaja saaneensa 20 % kaikesta mahdollisesta avusta vai tarkoittaako hän alle kouluarvosanojen jäävää suoritusta. Viestien sisältöä koskevien arvioiden pienin arvosana oli viisi. Jättääkö tämä vastuuta onnistumisesta viestien vastaanottajille? Olipa miten tahansa, parisuhdetta tukevien tekstiviestien motiivi on tukea parin dialogia tapahtuipa se kummankin puolison omana sisäisenä tai heidän välisenään ulkoisena dialogina.

5.6 Sanalliset lausumat

Luokittelin kaikkien saapuneiden viestien sisältämät lausumat (itsenäiset ajatukset) myönteisiin ja kielteisiin sekä omaa parisuhdetta tai menetelmää koskeviin luokkiin. Tulokset voidaan esittää seuraavassa nelikentässä (kuvio 11).

	Myönteinen	Kielteinen
oma suhde	Valkokylkiset 209 70,84 % Lokki	33 11,19 % Laiva
Menetelmä	Kiillotettu 32 10,84 % Likaa ja vikaa	Nokinen 21 7,12 %

Kuvio 11. Lausumien nelikenttä.

Omaa suhdetta koskevia lausumia oli kaikkiaan 242 ja menetelmästä lausuttiin 53 kertaa. Myönteisiä kannanottoja oli 241 ja kielteisiä 54. Esimerkiksi lause *Mukava saada viestejä, mutta työläs vastata* sisältää kaksi lausumaa: *On mukava saada viestejä* ja *viesteihin on työläs vastata*. Sijoitin molemmat lausumat koskemaan menetelmää; mukavuusviesti ilmensi myönteisyyttä ja työläys kielteisyyttä. Viestien saaminen tarkoitti lausuman sisältöä suhteessa menetelmään; on kysymys viestin saamisesta. Oman suhteen kielteiseen kenttään sijoitin mm. lausekkeet *Välillä toisen tilan kunnioitus tuppaa unohtumaan* ja *Ei tullut kunnolla syvennyttyä asiaan*. Oman suhteen myönteisten lausekkeiden kenttään sijoittuivat sellaiset ilmaukset, jotka kertoivat viestien vaikutuksesta kuten sen herättämistä ajatuksista tai teoista.

Nimesin omaa suhdetta koskevat vastaukset ilmaisulla Valkokylkiset. Niille yhteistä oli asioiden ilmaisu mahdollisimman myönteisellä tavalla. Kielteiset asiat tuotettiin passiivimuodolla ottamatta vastuuta tapahtuneesta. Omaa suhdetta koskevat kielteiset viestit nimesin Laivaksi. Tuo valkokylkinen laiva seilaa reitillään eikä yksittäinen matkustaja voi vaikuttaa sen reittiin. Myönteisistä omaa suhdetta koskevista asioista luotiin lausuma omana tekona. Nimesin tuon ryhmän lausumat nimellä Lokki. Nuo ilmaukset ovat kertomuksia rakastamisesta, vapaudesta, löydöistä ja ilosta. Ne eivät tarvitse tuekseen viereisen kentän laivaa, mutta eivät sitä hätkähdäkään.

Menetelmää koskevat lausumat nimesin Likaa ja vikaa - kentiksi. Myönteisenä koetut menetelmää koskevat lausumat olivat kulkeneet läpi oman työprosessin ja puhdistuneet siinä todettuina toimiviksi. Siksi nimesin ne Kiillotetut -nimellä. Menetelmää koskevat kielteiset lausumat totesivat kielteisyyden menetelmän pysyvänä ominaisuutena (esim. siihen on työläs vastata, kieli on kummallista, alkusotkut pilasivat). Siksi tämän kentän lausumat ovat edelleen Nokisia. On huomattava, että yhdestä vastauksesta saattoi sijoittaa lausuma jopa kaikkiin kenttiin.

Myönteiset lausumat nimesin porskuttamiseksi, sillä noissa viesteissä kaikki asiat olivat tukemassa parisuhteen hyvää. Tämä ei kuitenkaan tapahtunut välttämättä kevyesti tai ainakaan piittaamatta toisista. Tuo porskuttaminen ei siis ole ylimielistä. Uppotukit ovat virran vietävissä omasta tahdon suunnasta huolimatta. Uppotukkilausumissa vaikeudet olivat estämässä etenemistä.

On inhimillistä esittää asioita itselle edullisessa valossa. Tuon pyrkimyksen selkeys kertoo aviosuhteen syvästä yksityisyydestä ja intimitetistä. Se kertoo myös puolisoiden lojaliteetista. Voimakkaimpia puolisoa osoittavia lausumia olivat *Mies ei pidä tekstiviestejä tarpeellisena* ja *halata ilman taka-ajatuksia*. Lokki – ryhmän vastaukset ilmaisevat puolisoiden konstruoivan parisuhdettaan melko pienistäkin aineksista.

Vaikka kokemus tekstiviesteistä olisi myönteinen, tuohon arvioon päästäkseen kuljetaan joskus menetelmää ja / tai omaa suhdetta koskevien kielteisten ilmiöiden kautta. Tämä tuli esille silloin, kun yhdessä vastausviestissä oli lausumia useampiin kenttiin. Tuo ilmiö saattoi olla esimerkiksi vaivannäköä. Muutamat lausumat jättivät epäilyn, että omaa vaivannäköä vältetään projisoimalla ongelma menetelmän vastuulle. Lausumien valtaosa, 70,84 %, ilmaisee viestien myönteistä vaikutusta omaan suhteeseen ja 81,68 % lausumista pitää viestien lisäksi menetelmää hyvänä.

6. Viesteissä on voimaa

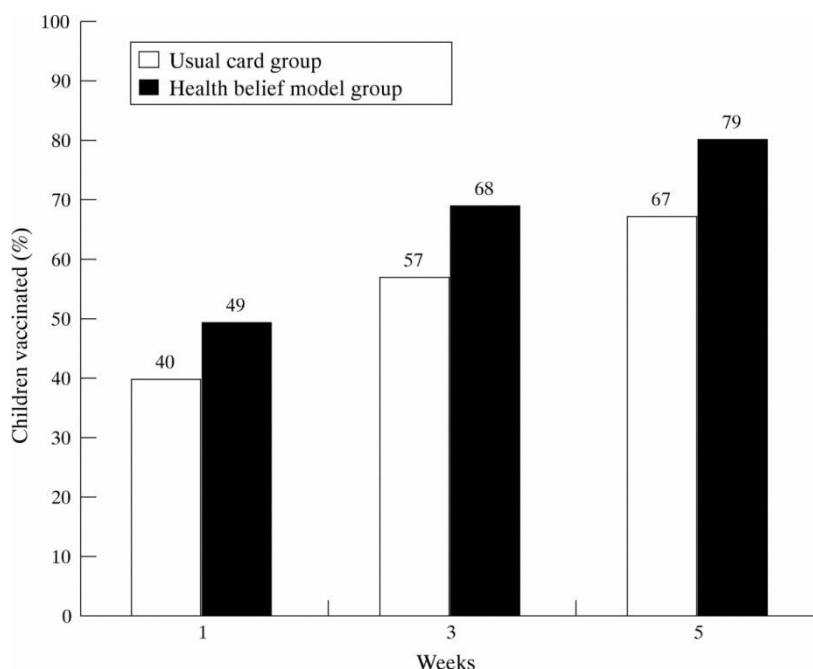
Tutkimuskysymys *Antavatko joukkolähetetyt tekstiviestit tukea avioparien parisuhteelle?* on saanut vastaukseksi seuraavaa: kolmen viikon välein lähetettävät tekstiviestit vaikuttavat parisuhdetta tukevasti ainakin 73 %:lla viestestä saaneista. Lisäksi 14 % vastaajista koki jotain kielteistä mutta halusi jatkaa viestien vastaanottamista, mikä voidaan tulkita osittaiseksi tuen kokemiseksi (kuvio 10). Tämä käy ilmi yksittäisistä sanallisista sekä numeerisista vastauksista. Näiden vastausten todenperäisyys vahvistuu, kun tarkastellaan vastausviestejä aikaan vertautuvana trendinä (kuvio 6) sekä lausumien nelikentässä (kuvio 11). Tekstiviestein saatiin aikaan koettua hyötyä.

Tuen kokeminen tekstiviestien vastaanottamisen jälkeen kohosi ainakin viikon ajan. Viesteillä on selvää vaikutusta. Sirpa Salo huomauttaa, että pelkät terapeutin kysymykset vaikuttavat vanhemmissa siten, että he arvioivat omaa toimintaansa uudelleen (Salo 2011,125). SMS – viestit toimivat konfrontaationa vastaanottajille. Samalla ne normalisoivat ja toivat keskustelun piiriin joitakin parisuhteen ilmiöitä. Keskustelun sisältö vaihteli tapauksittain. Tulokset olivat siis seurausta puolisoiden tekemästä työstä.

Vastauksista oli luettavissa huvittunutta hyväksyntää mutta myös *ei koske meitä* -viestintää. Koska parit elävät kukin omissa elämänvaiheissaan, on tuo koskettamattomuus toisinaan totta. Epäselväksi jää, milloin ilmaus tarkoittaa asian kieltämistä liian ahdistavana. Yksittäisissä viesteissä osoittautui olevan odotetusti tulkinnan varaa, mitä vastaanottajat myös käyttivät. Tästä ei näyttänyt olevan välitöntä haittaa. Vaikka viesti ymmärrettiin toisella tavoin, kuin lähettäjä tarkoitti, se saattoi tuottaa hyvän prosessin. Kaikki väärinymmärrykset eivät luonnollisesti tulleet tutkijan tietoon. Osoittautui hyvin vaikeaksi tulkita, mitä vastausviestien kielteiseksi ilmaistu kokemus tai annettu alhainen pistemäärä tarkoitti. Joissakin tapauksissa se saattoi tarkoittaa ärsyttäväksi muotoiltua viestiä, vastaanottajan haluttomuutta pohtia ko asiaa, keskeneräiseksi jäänyttä dialogia tai puolisoiden välille asian käsittelyn vuoksi syntynyttä jännitettä.

Vaikka parisuhdetta tukemaan tarkoitettujen tekstiviestien joukkoon sijoitetut informatiiviset viestit eivät aiheuttaneet arvostelemaa palautetta, ne eivät myöskään toimineet kutsuina (avioparikahvilaan). On oletettavaa, että tällaiseen viestikokeiluun osallistuvat henkilöt olisivat kiinnostuneita muustakin parisuhdetta tukevasta toiminnasta. Koska yhdistetyt viestit eivät toimineet kutsuina, pidän mahdollisena selityksenä seuraavaa: tekstiviestit aiheuttivat yksilöllistä pohdintaa. Tämä yksilöllisyys oli syvempää kuin mitä ryhmässä haluttaisiin jakaa. Tältä jakamiselta vältyttiin kokonaan torjumalla kutsu. On myös mahdollista, että viestikokeiluun osallistuneet eivät halunneet tulla esiin tekstiviestikokeiluun osallistujan roolissa. Myös lausumien nelikenttä antoi viitteitä aviosuhteen intiimiydestä ja pyrkimyksestä säilyttää yksityisyys. Lienee sopivaa, että jos samaa välinettä (tekstiviestejä) käytetään parisuhteen tukemisen lisäksi tapahtumainformaation lähettämiseen, näillä viesteillä olisi ajallista eroa.

Terveysterveystuolissa postitettu kutsukortti on tehokkaampi, jos siihen sisällytetään tietoa odottavissa olevista terveysvaikutuksista. Tällaisella kortilla saatiin kolmen viikon aikana 12 % tavallista parempi vaste. Tulokset olivat selvästi samansuuntaiset yhden, kahden ja kolmen viikon kuluttua korttien postituksesta. Tällaisia tuloksia saivat Hawe, McKenzie ja Scurry 1998 Australian Ballaratissa. Merkittävin eroavaisuus muodostui jo ensimmäisen viikon aikana, kuten kuviosta 12 voi nähdä.

Kuvio 12. Tavallisten ja terveystietoa sisältävän postikortin teho rokotuskutsuissa (Hawe, McKenzie, & Scurry 1998, 56–69.)

Postikorttien vaikutus muistuttaa parisuhdetta tukemaan tarkoitettujen viestien vaikutusta. Yhteistä niille on väliintulon tuottama myönteinen vaikutus. Postikorttikokeilussa vaikutus oli nähtävissä useiden viikkojen ajan. Tässä tutkimuksessa palautekysely seurasi viisi päivää viimeisimmän tueksi tarkoitetun viestin jälkeen. Palauteaika päättyi viikkoa myöhemmin. Tuon ajan loppupuolella ilmeni jälleen lähes ensimmäisten viestien laajuista hajontaa koetun tuen vastauksissa. Tueksi tarkoitettu SMS -sanoma antanee tukea viestin aihepiiriin, mutta ei välttämättä heijastu ainakaan kaikkiin muihin puolisoiden elämän kysymyksiin. Postikorttikokeilun perusteella olisi hyödyllistä liittää SMS -viestiin ilmaus saavutettavissa olevasta edusta. ”Saat paremman parisuhteen, kun..”

Lähetettävien viestien jakaminen sukupuolen mukaan saattaa tuottaa epäluuloisuutta tai erilleen kasvamista. Käytetty menetelmä sallii ryhmittelyn vaikkapa aviosuhteen keston mukaan. Lasten tulo perheeseen on suuri muutosvaihe, johon tuen tarve on ilmeinen. Kasvavalle perheelle voisi olla oma palvelunumero, josta lähetettäisiin elämäntilanteeseen sopivia viestejä. Toisaalta monet parisuhteen kysymykset kuten lojaalius, sitoutuminen ja valta ovat samoja koko suhteen kaaren ajan, niihin vain löydetään uusia vastauksia erilaisissa elämänvaiheissa. Tästä syystä myös kaikille aviopareille samanlaisina lähetettävät viestit voivat olla toimivia.

Opinnäytetyö avasi tekijää kiehtovia kysymyksiä, joita tulevat tutkimukset epäilemättä valaisevat. Mitä tapahtuu vastaanottajien mielessä ja heidän välisessä suhteessaan parisuhdetta koskevan tekstiviestin tullessa? Miten aiheesta keskustellaan? Korvaako sisäinen dialogi kommunikatiivisen dialogin? Mitä ovat pitkän aikavälin vaikutukset? Miten tekstiviestit heijastuvat vastaanottajien lähipiiriin? Kuinka vastausmahdollisuus palvelee parhaiten parisuhteen tukea? Nämä kysymykset olivat pohdinnan kohteena tekstiviestejä laadittaessa. Faktatietojen puuttuessa olen turvautunut työkavereiden kanssa käytyyn keskusteluun ja empatiaan.

Aineistosta nousee kysymys viestien myönteisesti tai kielteisesti kokemisen merkityksestä. Ovatko nuo tunteet yhteydessä menetelmän ja sisällön laatuun vai onko kysymys suhteen kasvukivuista. Miten henkisen kasvun saa tapahtumaan ilman epämiellyttäviä tunteita? Myöhempi tutkimus antanee vastauksia näihin kysymyksiin.

Parisuhdetyön vaikutuksia väestötasolla ei ole tutkittu. Keuruulaisista aviopareista n. 7 % on käynyt Suomen Mennään Eteenpäin ry:n aviopariviikonlopun. Tilastotieto kertoo Keuruun avioerojen määrän alhaisemmaksi kuin naapurikunnissa ja valtakunnassa keskimäärin. Onko näillä asioilla yhteyttä? Mikäli yhteys on olemassa ja jos vaikutus perustuu parisuhteessa kasvamiseen, tuollainen viikonloppu saattaisi olla edullinen keino vähentää parisuhteen epäonnistumisen tuottamaa tuskaa.

Taulukko 1. Avioeroja 25–64-vuotiailla/ 1000 vastaavanikäistä naimissa olevaa kohti:

	2008	2009	2010	2011
Keuruu	8,2	15,2	12,3	8,6
Keski-Suomi	15,8	16,3	15,3	15,0
Koko maa	16,3	16,4	16,7	16,7

(Lasten ja nuorten Keuruu III, kehittämisohjelma 2013–2016, 55.)

Matti Viitasen pro gradu – työn faktorianalyysi Mennään Eteenpäin -viikonlopuista paljastaa, että puolisoiden välinen työskentely koettiin ratkaisevan tärkeäksi viikonlopun onnistumisen kannalta. Osanottajat sitoutuivat huomattavan hyvin opetussisältöön. (Viitanen 1998, 94–103.) Viikonloppua koskevat myönteiset arviot olivat selkeämmät kuin tekstiviestikokeilun arvioinnit. Tämä saattaa selittyä viikonlopun rakenteen antamasta tuesta pariskunnan dialogin etenemiselle. Ohjelman jatkuminen viikonloppussa ei sallinut

kiinnittyä yhteen kysymykseen, vaikka se tuossa hetkessä olisi jäänyt ratkaisematta. Tekstiviestin jälkeen tällaista tukea on vaikea järjestää. Tässä työssä tuki korvautui vastausviestin mahdollisuudella.

Parisuhdetta tukevien tekstiviestien lähettäminen sopisi järjestää rovastikuntatasolla. Tällöin väestöpohja on riittävä ja alueelta löytyy parisuhdeasiaa osaavaa työvoimaa, esimerkiksi työpari. Arvioin tarvittavaksi työmääräksi yksi tai kaksi työpäivän kuukaudessa.

Tekstiviesti on heikko yhteys seurakunnan ja puolisoitten välillä. Sen käyttö parisuhteen tukemiseen perustuu vapaaehtoisuuteen. Viesteiltä on edellytettävä sopivaa hienotunteisuutta, jotta vastaanottajia ei ahdisteta liiaksi. Tietty jännite on tarpeen, jotta saavutetaan suhdetta parantavaa käyttäytymisen tai asenteiden muutosta. Huumorilla voidaan pehmentää tiukkaa asiaa. Myös asettuminen vastaanottajan onnistumisen puolelle rohkaisee toimimaan parisuhteensa eteen.

Kun haluat tulla ymmärretyksi, ☺1. kerrot, millaista on olla sinä? ☺2. huudat ja tiuskit? ☺3. annat ohjeita ja käskyjä? ☺4. olet vieläkin ove-lampi?
(Lähetetty tekstiviesti 1.9.2013 klo 6.59)

Varmasti kaikkia kohtia on tullut käytetyksi vuosien varrella. Nyt vaihtoehto 1 tuntuu meillä varmimmalta ja käytetyimmältä keinolta. Ja enemmänkin miltä minusta tuntuu kuin millainen olen.

(Saatu vastaus, nainen 1.9.2013 klo 10.49.)

3

(Saatu vastaus, mies 1.9.2013 klo 22.33.)

Lähteet

Ala-Luhtala, R. 2012. Toimiva parisuhde. Luentomoniste 17.4.2012, diat 6-7.

Antikainen, M. 2010. Matkalla suomalaiseksi ja hoiva-alan ammattilaiseksi? Venäläis- ja virolaistaustaisten naisten ja suomalaisuuden kohtaamiset kuulumista rakentamassa. Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. Helsinki. Yliopistopaino.

Antikainen, P. 2002. Korkeakoulupoliittista vallankäyttöä oppimassa - Tapausesimerkinä ammattikorkeakoulujen vakinaistamis- ja laajentumisprosessi vuosina 1995-2000. Väitöskirja. Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollinen tiedekunta. Tampere.

L 16.4.1987/411. Avioliittolaki. Viitattu 10.9.2013 klo 22.43.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234>.

Brunila, K. 2009. Parasta ennen. Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 222. Väitöskirja. Helsinki. Yliopistopaino.

Buchert, M. 2010. Rakkauden välittäjä vai moraalin vartija? Narratiivinen tutkimus perhe- ja seksuaalikäytösten äärellä. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, teologinen tiedekunta. Helsinki Yliopistopaino.

Cole-Lewis, H. & Kershaw, T. 2010. Text Messaging as a Tool for Behavior Change in Disease Prevention and Management. *Epidemiologic Review* 2010: 32 (1): 56-69. Viitattu 23.8.2013 klo 16.29. <http://epirev.oxfordjournals.org/content/32/1/56.full.pdf+html>.

Donovan, S. 2004. Stress and coping techniques in successful intercultural marriages. Thesis submitted to the Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of science in Human Development. Viitattu 21.8.2013 klo 22.11.
<http://scholar.lib.vt.edu/theses/available/tld-12222004->

125301%2Funrestricted%2Fthesis.pdf&ei=a2QwUt-xElbw4QTwloGYBg&usg=AFQjCNF7IE_HZS_VQaUwvYX7Ug1p8Kzh5A&bvm=bv.51773540,d.bGE&cad=rja.

Downer, Meara, & Da Costa, 2005. Use of telephone and SMS reminders to improve attendance at hospital appointments: a systematic review. *Journal Telemed Telecare*. 2011 October; 17(7): 358–364.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3188816/>. Viitattu 23.10.2013 klo 9.02.

Van Cleemput, K. 2010. “I’ll See You on IM, Text, or Call You”: A Social Network Approach of Adolescents’ Use of Communication Media. Viitattu 24.8.2013 klo 21.45. <http://bst.sagepub.com/content/30/2/75.short>.

Free, C. Knight, R., Robertson, S., Whittaker, R., Edwards, P., Zhou, W., Rodgers. A., Cairns, J., Kenward, M., & Roberts I. 2011. Smoking cessation support delivered via mobile phone text messaging (txt2stop): a single-blind, randomised trial. Viitattu 25.8.2013 klo 19.32. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3143315/>.

Flink, H. Eläkeläinen. Haastattelu 30.08.2013 Keuruun Isohiekassa.

Frisch, M & Simonsen, J. 2013. Marriage, cohabitation and mortality in Denmark: national cohort study of 6.5 million persons followed for up to three decades (1982–2011) Tutkimus on julkaistu *International journal of Epidemiology*-lehdessä maaliskuussa 2013. Viitattu 6.9. klo 9.24. <http://www.livescience.com/27796-same-sex-marriage-mortality-rates.html>.

Geser, H, 2004. Towards a Sociological Theory of the Mobile Phone. Viitattu 5.9.2013. http://socio.ch/mobile/t_geser1.htm.

Hackling, I. 2009. Mitä sosiaalinen konstruktionismi on?. Tallinna.

Hautamäki, A & Ojala, H. 2008. ”Kumpi vetää kumpaa”- sosiaalseen tukeen liittyvät dialogiset prosessit masennuksen pariterapiassa. Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos. Pro gradu-tutkielma. Viitattu 2.8.2013. https://jyx.jyu.fi/dspace/.../URN_NBN_fi_jyu-200812115951.pdf

Hawe,P, McKenzie,N & Scurry, 1998. Randomised controlled trial of the use of a modified postal reminder card on the uptake of measles vaccination R Arch Dis Child 1998;79:136–140. Viitattu 23.8.2013 klo 16.42.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1717666/pdf/v079p00136.pdf> .

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2001. Tutki ja kirjoita. Vantaa.

Holopainen, M 2012. Dialogue in a Management Team. Saarbrücken.

Jallinoja R, 2006. Perheen vastaisu. Helsinki.

Jallinoja, R (toim.) 2009. Vieras perheessä. Helsinki

Kaartovaara, L. 2007. Avo- vai avioliitto, eroaminen... Perhemallit periytyvät. Tilastokeskus, artikkelit. Viitattu 24.8.2013 klo 8.05.

http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-11-07_003.html?s=0.

Kainulainen, S. 2013. Hyvinvoinnin käsite. Diasarja SOHVI-seminaarissa 25.1.2013.

Kaukiainen, A., Lappalainen, M. & Vauras,M.(toim.) 1994. Kohti tehokkaita oppimisympäristöjä: opettajien työnohjaus keskiasteella. Oppimiskeskuksen julkaisu. Turun yliopisto.

Kelhä, M. 2009. Vääränlaisia äitejä? Ikä ja äitiyden yhteiskunnalliset ehdot. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Helsinki.

Ketokivi, K, 2009. Teoksessa Jallinoja, R (toim.) 2009. Vieras perheessä. Helsinki

Kim, S., Shah, D. Namkoong, K. & Gustafson, D.2013: Predictors of Online Health Information Seeking Among Women with Breast Cancer: The Role of Social Support Perception and Emotional Well-Being. Journal of Computer-Mediated Communication; Viitattu 25.8.2013 klo 14.29.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jcc4.12002/full>.

Känsälä, M. 2012. Työura ja parisuhde – erilliset yhdessä? Työn ja muun elämän yhteensovittaminen kahden uran pariskunnilla. Väitöskirja. Turun kauppakorkeakoulu. Turku.

Lasten ja nuorten Keuruu III, Kehittämisohjelma 2013–2016.

Leong, K.C., Chen, W.S., Leong, K.W., Mastura, I., Mimi, O., Sheikh, M.A., Zailinawati, A.H., Ng, C.J., Phua, K.L., & Teng, C.L. 2006. The use of text messaging to improve attendance in primary care: a randomized controlled trial. *Family Practice* 2006; 23: 699–705.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä .

Moilanen, P. 2001. Avoin dialogi ja kasvattajan vallan pakko. Teoksessa Itkonen M. Ihminen, mikä ja kuka olet? Filosofisia polkuja kasvatukseen, kasvuun ja olemiseen. Tampere.

Notko, M. 2011 Väkipalta, vallankäyttö ja vahingoittuminen naisten perhesuhteissa. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylä.

Onnismaa, E-L, 2010. Lapsi, lapsuus ja perhe varhaiskasvatusasiakirjoita 1967-1999. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Helsinki.

Parker, R & Hunter, C. 2011. Supporting couples across the transition to parenthood. AFRC briefing, Australian family relationship clearinghouse no 20/2011. Viitattu 6.4.2012 klo 18.00. www.aif.gov.au/afrc/briefing/b00/bp020.pdf.

Radziejewski, C. 2011. Portraits of marriage from Frank's existential perspective. A thesis for the degree of Master Of Arts, Graduate counselling psychology program Trinity Western University.

Reid, D & Reid F, 2004. Insights into the Social and Psychological Effects of SMS Text Messaging. Viitattu 5.9.2013 klo 8.30.

<http://courses.educ.ubc.ca/etec540/May08/suz/assests/SocialEffectsOfTextMessaging.pdf>.

Renukuntla, S.2012. Do you smoke after text? Results of a randomized trial of smoking cessation using mobile phone text messaging. Viitattu 25.8.2013 klo 18.56.

http://webuser.hs-furtwangen.de/~heindl/ebte2012ss/Sarath_Do%20you%20smoke%20after%20Text_term%20paper.pdf.

Rodgers, A., Corbett, T., Bramley, D., Riddell, T., Wills, M., Lin, R. & Jones, M. 2005. Do u smoke after txt? Results of a randomised trial of smoking cessation using mobile phone text messaging. Viitattu 25.8. klo 18.45.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1748056/pdf/v014p00255.pdf>.

Rusanen, A-M, 2010. Representaatioiden ongelma kognition tutkimuksessa. Teoksessa Knuuttila, T & Lehtinen, A. (toim.) Representaatio – Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi. Tallinna 2010.

Salo, S.2011. Parisuhdeongelmat ja lasten psyykkinen hyvinvointi: kaksi tutkimusnäkökulmaa. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylä.

Shapiro, J., Bauer, S., Hamer, R, Kordy, H., Ward, D., & Bulik, C. 2008. Use of Text Messaging for Monitoring Sugar-Sweetened Beverages, Physical Activity, and Screen Time in Children: A Pilot Study. Viitattu 24.8.2013 klo 20.59.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2592683>.

Sibley, D. 2010. An exploration of the construction of commitment leading to marriage. A Thesis presented to the Faculty of the Communication Department at Southern Utah University In partial fulfillment of the Requirement for the Degree Master of Arts in Professional Communication.

Viitanen, M. 1998.Marriage Encounter ME-Mennään Eteenpäin parisuhdeviikonloppu- viestintäteoreettinen tutkimus, Käytännöllisen teologian pro-gradu tutkielma. Helsinki.

Vilkka, H. 2010. Toiminnallinen opinnäytetyö. VTT, diasarja. Viitattu 7.10.2013. klo 15.31.

[http%3A%2F%2Fvilkka.fi%2Fhanna%2FToiminnallinen_ont.pdf&ei=nKlSUrT1G8PJ4ATgkYF4&usg=AFQjCNHQB-](http://3A%2F%2Fvilkka.fi%2Fhanna%2FToiminnallinen_ont.pdf&ei=nKlSUrT1G8PJ4ATgkYF4&usg=AFQjCNHQB-nE_ouIGt3DrF58uHSPpUdzng&bvm=bv.53537100,d.bGE)

[nE_ouIGt3DrF58uHSPpUdzng&bvm=bv.53537100,d.bGE](http://3A%2F%2Fvilkka.fi%2Fhanna%2FToiminnallinen_ont.pdf&ei=nKlSUrT1G8PJ4ATgkYF4&usg=AFQjCNHQB-nE_ouIGt3DrF58uHSPpUdzng&bvm=bv.53537100,d.bGE)

www.vaestoliitto.fi.(Viitattu7.10.2013klo18.05)

http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/uutta_parisuhteista/parisuhdetutkimusta_tiiviisti/

Yli-Opas, A. 2010. Avioliiton teologia Englannin kirkossa ja Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vuosina 1963–2006. Väitöskirja. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 112. Tampere.

KEURUUN SEURAKUNNAN AVIOPARITYÖN TIEDOTE

Parisuhteen tueksi

1.8.2012

Tärkein ihmissuhde

Parisuhteen padassa porisevat kaikki elämän ainekset. Jokainen suhde on ainutlaatuinen. Silti kaikissa on mukana myös yhteisiä aineksia ja mausteita.

Aviosuhde on elämän pitkäikäisin ihmissuhde suurimmalla osalla suomalaisia. Sen merkitys on muutenkin huomattava. Vuorovaikutuksen laatu tuottaa suurimmat ilot ja toisinaan myös suurimmat surut. Nämä heijastuvat läheisiin. Parisuhteilla on jopa huomattava kansantaloudelli

nen merkitys.

Parisuhdetta hoitaessa kokee yleensä hyviä hetkiä. Toisinaan hoitamiseen ei ole aikaa tai välineitä. Silloin ulkopuolinen virike tai malli voi osoittautua hyödylliseksi.

Seurakunnan avioparityö kunnioittaa jokaisen suhteen ainutlaatuisuutta. Kuitenkin tiedämme, että useimmissa parisuhteissa toistuvat samantapaiset ilmiöt. Tiivistä rakastumisen ja yhdessäolon vaihetta seuraa oman tilan hakemisen aika. Varttuneet parit löytävät usein syvän kumppanuuden. Ongelmien tullen koetaan syvää yksinäisyyttä.

Aikaisemmat sukupolvet ovat antaneet meille niu

kasti parisuhdevuorovai-
kutuksen malleja. Siksi
saamme opetella uusia
asioita toisiltamme. Myös
tutkittu tieto voi antaa
eväitä yhteiseen matkaan.

Avioliiton matkalla eteen
tulee erilaisia vaiheita.
Lapsen syntymä tai lap-
settomuus vaikuttavat
voimakkaasti parisuhtee-
seen. Lapsi tekee meidät
vanhemmiksi. Ja kun lap-
set lähtevät maailmalle,
suhde puolisoon mullistuu
uudelleen. Siinä on opitta-
vaa kerrakseen!

Tämä tiedote kertoo Keu-
ruun seurakunnassa tarjot-
la olevista suhdettanne
tukemaan tarkoitetuista
toiminnoista. Toivomme,
että joku niistä sopii juuri
teille kokiessanne parisuh-
teen uusia vaiheita.

Parisuhdetta tukevat tekstiviestit

Puoli vuotta kestävässä
kokeilussa lähetetään tutkit-
tuun tietoon perustuva teks-
tivistä hankkeeseen ilmoit-
taneille kolmen viikon
välein. Viesti on tarkoitettu
kummankin puolison yksin
pohdittavaksi tai keskinäi-
sen keskustelun pohjaksi.
Viestiin voi vastata halutes-
saan 24 tunnin kuluessa.

Kokeiluun osallistuneilta
kysytään mielipidettä vies-
tien toimivuudesta kolmen
ja kuuden kuukauden kulut-
tua aloituksesta. Viestit
ovat pareille ilmaisia.

Sisältöesimerkki: ”Mikä
piirre puolisosasi sai sinut
kiinnostumaan hänestä?”

Osallistuneiden kesken ar

votaan lahjakortti vuoro-
kaudeksi Kylpylähotelli
Fontana Keurusselkään
kahdelle (sis. illallinen,
kylpyläosaston käyttö,
yöpyminen, aamiainen).
Lahjakortin arvo on n. 150
€.

Osallistumisohjeet seuraa-
valla sivulla.

Sisältää mm:

- RAKASTATKO VIELÄ? - KIRK-
KONÄYTELMÄ KELTINMÄ-
EN KIRKOSSA 23.9.2012
KLO 14. LÄHTÖ YHTEIS-
KULJETUKSELLA KEURUULTA
12.30, PALUU KLO 17.
ILMOITTAUTUMINEN
19.9.2012 MENNESSÄ
- TEKSTIVIESTEIN PARISUHTEN
TUEKSI: ILMOITTAUTUMIS-
AIKAA 30.8.2012 SAAK-
KA
- SOLMUJA PARISUHTEESSA-
NEUVONTA JA KIRJA-
MAINOS
- AVIOPARIKAHVILAT 14.10.,
18.11., 13.1., 17.2. ja
17.3. klo 14—15.30
- ROMANTTINEN RETKI HUHTI-
KUUSSA 2013
- RAKKAUSLAULUILTA KESÄLLÄ
2013 VANHASSA KIRKOS-
SA
- PERHEASIAIN NEUVOTTELU-
KESKUKSEN VASTAANOTTO
KEURUULLA
- TULE MUKAAN KEHITTÄMÄÄN
JA KEHITTÄMÄÄN!

Tasapaino parisuhteessa on monimutkainen juttu. Aina sitä ei tarvitse ymmärtää; riittää kun puoliset kokevat sitä.

LÄHETTÄMÄLLÄ
VIESTIN "AVIO
(OSOITETARRAN
NUMERO) (OMA
SUKUPUOLI)" NU-
MEROON 18XXX
OLET MUKANA
KYLPLYÄ-HOTELLIN
LAHJAKORTIN AR-
VONNASSA!

Muutokset parisuhteessa tapahtuvat hitaasti, miltei huomaamatta. Konna kiiruhtaa hitaasti, ja elää vanhaksi..

Rakastatko vielä?

Eija Vilpas ja Jarmo Mäkinen esittävät näytelmässä avioparia, joka palaa 25-vuotis hääpäivämatkalla omaan vihkikirkkoonsa. He aloittavat kirkossa keskustelun oman parisuhteensa tärkeistä puolista.

"Mikset sä koskaan sanonut" kuullaan molempien suusta, sillä molempien mottona on ollut

"pidetään mölyt mahassa".

Kun vaiettuja asioita sanotaan ääneen, se tekee kipeää, mutta samalla puhdistaa.

Rakastatko vielä? –
kirkkonäytelmä **Keltinmäen kirkossa** sunnuntaina 23.9. 2012 klo 14.00. Lähtö Keuruulta klo 12.30. Paluu n. 17.00.

Ilmoittautuminen viimeistään 19.9.2012 **Kaisa Pihlajamäelle** numeroon 0447949734.

Matkan hinta 15 €/pari sisältää pienen matkaväen juomineen.

Tukea tekstiviesteistä

Kaikki tämän kirjeen saaneet parit ovat oikeutettuja saamaan parisuhdetta tukevia tekstiviestejä ilmaiseksi. Myös mahdolliset parien paluuviestinä lähettämät tekstiviestit ovat lähettäjälle maksuttomia.

Kumpikin puoliso saa viestin omaan matkapuhelimeensa kerran kolmessa viikossa puolen vuoden ajan.

Toimi näin:

Lähetä tekstiviesti

AVIO (välilyönti) (takasivulla osoitetarraan käsin kirjoitettu numerosarja) (oma sukupuoli : mies tai nainen)

Esim. AVIO 1490 mies
Numeroon **18XXX**

On suotavaa, että molemmat puoliset lähettävät

viestin omalla puhelimellaan siten, että numero näkyy vastaanottajalle. Tällä tavoin myöhemmin lähetettävät viestit ohjautuvat oikeille henkilöille. Viestin saajan sukupuolella on merkitystä, sillä joskus viesti saattaa olla erilainen miehille ja naisille.

Mahdollisia vastausviestejä käsitellään luottamuksellisesti.

Solmuneuvontaa ja kirjattua viisautta

Solmuja parisuhteessa-neuvonta on 8-10 tapaamisen paketti, jossa harjoitellaan parisuhdeviestintää. Neuvojan kanssa työskentelee kerrallaan yksi pari.

Solmuneuvonnasta on olemassa myös 3-5 parin ryhmämalli, jota vetää kaksi neuvojaa. Keuruulla on toistaiseksi vain yksi

solmuneuvoja.

Uusia pareja otetaan työskentelyyn haastattelun perusteella.

Solmuneuvonnan esteenä on akuutti päihde- tai mielen-terveysongelma.

Tapaamiset ovat sopimuksen mukaan 2-3 viikon välein.

maan puolisisi kanssa solmuneuvontaan, ota yhteys diakoni Unto Mikkoseen, gsm: 0447949729

Vuorovaikutustaidot parisuhteessa on Kataja ry:n julkaisema uusi opaskirja. Sitä myydään Kataja ry:n verkkokaupassa 17 euron hintaan.

Avioparikahvilat

Kahviloihin yhdistyy arjesta irtautuminen ja romantiikka. Avioparikahvila on sunnuntai-ilta-illan noin kerran kuukaudessa. Kahvin tai teen ja pikkupurtavan ääressä tutustutaan lyhyesti johonkin parisuhteen piirteeseen, ”**parisuhteen palikoihin**”. Keskustelu ja keskeyttäminenkin on sallittua. Ja jos se pikkupurtava täyttää suun puhetta paremmin, niin mitäs tuosta! Nautitaan porukassa!

Selvää on, ettei romantiikka toimi toivotulla tavalla, jos kahvilaan tulee yksin. Puoliso on parasta seuraa! Eikä haittaa, vaikka tullessa olisi riidellyt, mutta so- puisastikin saa tulla.

Kahvilaan ei tarvitse ilmoittautua. Kerrallaan sisään pääsee enintään maistraatin kiinteistölle sallima määrä ihmisiä.

Avioparikahvilaperinne on alkanut Keuruulla viime vuosituhanella. Ilta- palan

ohessa kuultiin muutaman minuutin alustus. Tuolloin yleinen toteamus oli: ”Noinhan se on meilläkin!”

Avioparikahvilat kahvila Mirjassa sunnuntaisin 14. lokakuuta, 18. marraskuuta, 13. tammikuuta, 17. helmikuuta ja 17. maaliskuuta klo 14–15.30.

Lastenhoito on järjestetty.

Tyhjä kuori saattaa kertoa myös uudistumisesta ja kasvusta

Romanttinen retki ja Rakkauslauluilta

Mikä on mielestäsi **romanttinen retkikohde**? Kerro oma ehdotuksesi Kaisa Pihlajamäelle (0447949734) tai Unto Mikkoselle (0447949729).

Toteutuvia retkiä voi olla useampiakin. Retkistä ensimmäinen voisi olla huhtikuussa 2013. Sen

toteutumisesta kerrotaan seurakunnan ilmoituksissa Suurkeuru-lehdessä ja Keuruun seurakunnan kotisivuilla www.keuruunseurakunta.fi

Rakkauslauluilta pidetään Keuruun vanhassa kirkossa kesällä 2013. Illan ohjelma koostetaan

toiveistanne.

Millä muilla tavoin seurakunta voisi tukea aviopareja?

EHDOTA ROMANTTINEN RETKIKOHDE JA MIELUINEN RAKKAUSLAULU!

Perheasiain neuvottelukeskukseen vastaanotto Keuruulla

Yhdessä eläminen ei ole aina helppoa.

- oletko ajatellut eroa?
- Sujuuko seksi?
- Miten riitelet?
- Erilaisuus ihmetyttää?
- Vaivaako vanhemmuus?
- Pitäisikö puhua?

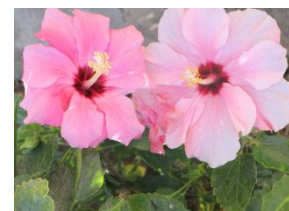
Jyväskylän perheasiain neuvottelukeskus palvelee puhelimitse arkisin klo 12–14.30

numerossa 014-334 7800. Sähköpostiosoite on pank-jkl@evl.fi.

Keskuksesta voi varata ajan Keuruun vastaanottoon.

Perheasiain neuvottelukeskus-työntekijät ovat parisuhdeasioiden asiantuntijoita.

Palvelu on maksutonta.

Parhaimmillaan puoliset auttavat toisiaan kukoistamaan.

Lähettäjä:
Keuruun seurakunta
PL 64
42701 Keuruu

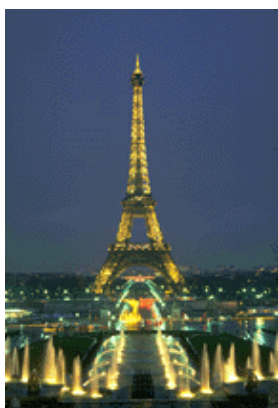

Puhelin: 014 7744211

Löydät meidät myös internetistä:
www.keuruunseurakunta.fi

• TULE MUKAAN KEHITTÄMÄÄN JA KEHITTYMÄÄN!

Tekstiviesti on uusi väline seurakunnan työssä

Mies: Kaipaen taas Pariisiin!
Nainen: Milloin olet käynyt siellä?
Mies: En ole käynyt koskaan, mutta olen kaivannut ennenkin.

Tekstiviestin käyttöä seurakuntatyössä ei ole aikaisemmin kokeiltu näin laajasti. Keuruun seurakunnan tekstiviestikokeilu on ura-uurtava koko kirkossamme. Kokemuksista valmistuu aikanaan opinnäytetyö ylempää korkeakoulututkintoa ja kirkon avioparityön kehittämistä varten. Viestien vastaanottajat ja vastausviestien lähettäjät pysyvät tunnistamattomina. Vain palvelua hallinnoivat parisuhdetyöryhmäläiset näkevät tunnistetiedot. Parisuhdeasioissa luottamuksellisuus on ehdotonta.

Tekstiviestein on tarkoitus tukea parisuhdetta.

Kun olet ilmoittautunut tekstiviestin vastaanottajaksi, voit halutessasi vastata saamiisi viesteihin. Lähetä vastaus numeroon **18xxx**. Aloita viesti lyhenteellä **AVIO (väli) ja kirjoita sitten viestisi. Lisää lopuksi arviosi saamasi viestin hyödyllisyydestä parisuhteesi kannalta asteikolla 0-10.**

Tekstiviestipalvelu on Keuruulaisille aviopareille ilmainen. Se toimii Soneran, Tele Finlandin, Elisan, Kolumbuksen, DNA:n, Sanelahden, GSM Suomen ja Ainan liittymissä.

Parisuhdetyöryhmä:

Kaisa Pihlajamäki on osa-aikainen Keuruun seurakunnan pappi. Hän on perehtynyt mm. Parisuhteen palikoihin.

kaisa.pihlajamaki@evl.fi

Unto Mikkonen on diakonin työnsä ohessa osallistunut avioparityöhön yli 20 vuoden ajan. Hän on Solmuja parisuhteessa-neuvoja.

unto.mikkonen@evl.fi